

Redna mesečna
25 Din, za ino-
zemstvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izjave vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENEČ

Nov sovjetski gospodarski načrt

Profesor de Man je eden najznamenit-
jših socialističnih teoretikov, ki bi rad,
da bi se ločila ideja socializma od protire-
ktnih stremiljenj in da bi se socializem
spremenil v reformatorsko gibanje. V zad-
njem času je ta mož izdelal nov gospodarski
program, ki ga je prevzela tudi belgijska so-
cialistična stranka kot sredstvo za izhod
iz krize. Nek nizozemski de Manov pristaš
smatra v svoji brošuri, »da bi mogel de Ma-
nov načrt biti osnova za skupno delo socia-
lističnemu gibanju in krščanskim delavcem,
ki želijo oživiti ideje papeških okrož-
nic.« Po mnenju istega pisca je ta načrt
predlog za rešitev krize in demokracije, če-
prav zahteva avtoriteto.

De Manov načrt hoče:

1) Postavljajo telo naj ukrene vse po-
trebno, da bo kredit služil le interesom jav-
nosti. Zato naj se osnuje državni kreditni
zavod, ki bo vodil kreditne zavode, uredi naj
se finančna aktivnost že obstoječih po držav-
no kontrolo stojičih denarnih zavodov,
revidira naj se statut narodne banke, reor-
ganizira zavarovanje itd.

2) Industrije, ki imajo monopol nad pro-
izvajanjem sirovin in strojne energije, naj
stopijo v javno službo. To bo organiziral
poseben konzorcij. Konzorciji dobe upliv na
gospodarstvo podjetij.

3) Slično se organizira prometni urad za
prometno službo.

4) Vse ostale panoge tvorijo privatno go-
spodarstvo: One, v katerih rokah sta zdru-
ženi lastnina in uporaba produkcijskih sred-
stev, je treba ščititi. Zasebnim kapitalistič-
nim podjetjem se dovoli svobodna konku-
renca. Prihranke šibkejših slojev je smatrati
za zavarovanje proti gospodarski nesigurno-
sti. Dedne pravice naj se omeje.

5) Ustanovi se gospodarski svet kot po-
svetovalna in iniciativna oblast za vse go-
spodarstvo.

6) Radi splošnega izboljšanja naj se pre-
prečijo spekulacije, podpirajo naj se one pa-
noge, ki se posebno skladajo z načrtom, uvede
naj se smotrna delavska (skrajšanje delov-
nega časa itd.), denarna in trgovska politika.
Pri zadnji: Odpravijo naj se avtarkična
stremiljenja, prizna naj se Rusija, kolonija
Kongo naj se vključi v narodne gospodar-
stvo, itd.

7) Vsa oblast naj preide na ljudstvo, dr-
žavljanom naj se zagarantirajo njihove pr-
vice, obstoji naj le parlament, ki se opira na
mnenje posvetovalnih organov itd.

De Man je ob priliki prečitavanja svojega
načrta v gospodarskem odboru socialistične
strokovne zveze izjavil, »da je treba s tem
programom začeti uresničevati socializacijo
posebno danes v času krize. Predvsem je
važna nacionalizacija kredita. Treba je izra-
biti sedaj v Belgiji obstoječo protikapitali-
stično večino. Povratek k svobodni trgovini
je utopija. Internacionalna socializacija je
absurd. Stremiljenje za nacionalnim gospo-
darskim načrtom more dovesti ali do socia-
lizma ali fašizma. Socializem se more temu
izogniti na ta način, da postane sam aktiven.
Da se program izpelje, je potrebna socialis-
tična večina ali pa koalicija, ki navedeni
načrt sprejme!«

Čeprav je socialistična stranka sprejela
z navdušenjem novi načrt, se pa ta le ni
mogoče izogniti niti socialistični niti kritiki
katoliških krogov. Slednji gledajo na načrt
predvsem z naravnega stališča.

Jezuit dr. Müller piše v neki belgijski
reviji, »da ne predstavlja načrt nacionaliza-
cije kredita in velike industrije nič strahot-
nega. Pij XI. je v svoji okrožnici jasno po-
kazal nevarnosti kopičenja bogastva in za-
hvaljeval, da mora biti gospodarska aktivnost
podrejena vodilnemu principu socialne pr-
avičnosti in ljubezni. Zato katoliška moralna
ne obsoja a priori nacionalizacije ali meša-
nega gospodarstva, če zahtevajo resni vzroki,
da se odtegne uprava važne panoge zaseb-
niku. Toda zdravilo ne sme biti slabše od
bolezni, proti kateri se borimo.« Müller ne
zaupa državi upravi narodnega gospodar-
stva. Z moralnega stališča po njegovem
mnenju ni oporekati de Manovi organizaciji
zasebnega gospodarstva ter smernicam sploš-
nega izboljšanja. Nevarnost obstoja pa v tem,
ker smatrajo predlagatelji načrt za pred-
hodno etapo do kolektivizma. Ker pa ostane
novi načrt sestavni del socialističnega pro-
grama, katoliki ne morejo nudit svoje po-
moči za njegovo propagando. Pri tem na-
vaja okrožnico Quadragesimo anno, na ka-
tero se tudi socialisti večkrat sklicujejo in
ki pravi, da je nesmiselno izpreminjati ravne
ustanove, če se obenem ne dela na pravni
obnovi ljudi, ki vodijo ljudske ustanove.

Drobne vesti

Sofija, 20. avg. AA. Od 9. do 16. septembra
bo v Sofiji 4. mednarodni bizantološki kongres.
Zastopane bodo Avstrija, Belgija, Bolgarska,
Danska, Francija, Velika Britanija, Grčija,
Madžarska, Nemčija, Italija, Jugoslavija, Ro-
manija, Nizozemska, Španija, Češkoslovaška,
Turčija in Zedinjene države. V Ljubljano se
udeležijo kongresa profesorji vseučilišča dr.
Korošec, dr. Kos, dr. Radonič in dr. Sarija. S
strani inštituta za varstvo starin bo na kongre-
su dr. Stele, ljubljanski etnografski muzej bo
zastopal dr. Zupanič. Iz Skopja se udeležijo kon-
gresu med drugimi dr. Mesesnel.

Carigrad, 20. avgusta. p. V bližini Bruee so
imeli tamošnji prebivalci priliko opazovati zani-
miv boj med štorcljami in orli. Orel je napadel
gnezdo štorclj, v katerem se je nahajal poleg
mladičev samo samec, ki se je orlu postavil v
bran. Toda orel ga je premagal, tako da je samec
padel mrtev iz gnezda, nato je orel odnesel onega

„Slovenčev“ poročevalec prisostvuje nemškemu plebiscitu

„Vsa Nemčija - en sam shod!“

Tako so glasovali v Monakovem.

Monakovo, 19. avg.

Ljudsko glasovanje je pravkar končano. Prvi
takt je zaigral v sredi prejšnjega ted-
na Göbbels v »glavnem mestu gibanja« — kakor
imenujejo München nešteti vsiljivi transparenti po
vseh koncih mesta. Z obežanjem teh napisov se je
ves teden trudila povsod neumorna požarna bram-
ba, ki je imela tokrat priliko, da pokaže vse svoje
prvovrstne reševalne priprave. Z enakim elanom
je šel na propagandno delo ves ostali uradni, pol-
uradni in neuradni aparat.

Zastave ven!

V petek, 17. t. m. je izšel v vseh listih poziv
propagandnega ministrstva na prebivalstvo, da
okraši svoje hiše z zastavami. Nenadoma se je vse
mesto ovilo v kriče rdečo barvo, ki so jo nekoliko
motili le črni kljukasti križi na okroglih belih za-
platah. Mnogi slepi privrženci stranke so kar tek-
movali med seboj, kdo bo potisnil skozi vsako
špranjo in odprtino v hiši več kljukastih križev na
rdečem polju. Vendar pa je bilo opaziti, da mnogi
hišni lastniki niso izobesili zastav na svojih hišah,
temveč so to nalogo prepustili svojim bolj vnetim
najemnikom, drugi so izobesili državne zastave
namesto »zastav revolucije«, kdor količkar pozna
razmere v Nemčiji, bo vedel, da pomeni to sicer
popolno priznanje k nemški državi in narodni
skupnosti, nikakor pa ne simpatij do »III. carstva«. Mnogi
so celo jasneje pokazali svoje nasprotno
prepričanje s tem, da so poleg državne zastave
obesili še belo-modro bavarsko zastavo, ki je pri-
jetno uplivala na utrujene oči po »rdečem morju«
tavajočega potnika.

Histerična propaganda

Tokratna volilna propaganda je bila po pripo-
vedovanju domačinov tako silna, kot še nikdar
doslej. Sicer se je o tem Vaš dopisnik na lastne
oči in ušesa v preobilni meri prepričal. Vsak prost
kvadratni meter ploskve je bil prepleten z nešte-
timi vrstami volilnih lepakov, od katerih so bili
mnogi ilustrirani. Lepljenje teh lepakov je bilo v
teh dneh najvažnejša naloga množice pred kratkim
zopet vpoklicanih članov SA v rjavih uniformah,
ki so imeli seveda še mnogo drugih skrbi: paziti na
izobežanje zastav, propagandni marši po mestu,
delanje vesele obraza itd. Člani SS v črnih uni-
formah z mrtvaškimi glavami na čepicah so imeli
seveda še vse odličnejše naloge. Poleg stalne čast-
ne straže ob »spomeniku revolucije« pred notranjim
ministrstvom so delili po vseh lokalih v mestu ve-
like slike »Führerja«; kajti v soboto, 18. t. m., zjutraj
so prinesli vsi listi nov poziv, da morajo biti v vseh
oknih, izložbah ter zlasti na avtobusih, tramvajih
in zasebnih avtomobilih nalepljene te slike.

mladiča. To so pa opazile druge štorclje in se
takoj podale v velikem številu za orlom. Okoli
300 jih je napadlo orla, kateremu pa so prihiteli
na pomoč tudi drugi orli. Vnel se je krvav boj,
v katerem je bilo več štorclj in orlov ranjenih.
Toda končno so vendar zmagale štorclje in so mo-
rali orli zbežati.

Forest Hills, 20. avgusta. AA. Gdč. Helen Ja-
cobs je premagala gdč. Saro Palfresyjevo s 6:1 in
5:4. S tem je že v tretji osvojila teniško prvenstvo
USA.

Atene, 20. avgusta. Včeraj so v Atenah čutili
znaten potres, ki je napravil v mestu in okolici
znatno škodo. Po dosedanjih poročilih človeških
žrtv ni bilo.

Dunaj, 20. avgusta. p. Avstrijski zvezni kan-
cler se je podal danes popoldne z letalom v Flo-
renco.

Stockholm, 18. avgusta. AA. Nadvojvoda
Oton Habsburški bo danes odpotoval iz
Stockholma. Kam, ni znano.

„Auch dem Juden Mayer...“

Vaš poročevalec je bil priča, kako so člani SS
delili te slike tistim, ki so jih prišli iskat, in kako
so jih lepili, ne da bi koga vprašali, na okna tistih,
ki se sami niso za to pobirali. Zlasti so bili ve-
seli, če so mogli s Hitlerjevo sliko osrečiti kakega
žida. »Dem Juden Mayer muß man's auch auf-
kleben« — je ugotovila presenečena patrolja SS,
ko je pravkar razdelila šop slik in šla po nove.

Zvočniki neprestano trobijo

Po vseh trgih in križiščih so postavljeni zvoč-
niki, ki že tri dni neprestano prenašajo propa-
gandne govore prvih državnikov, kakor tudi volilne
pozive zadnjega župana. Vmesne presledke pa iz-
popolnjujejo krepke koračnice, ki te sprejmejo na
kolodvoru in te spremljajo na vsakem koraku. Člo-
vek ob poslušanju zvokov teh koračnic in gledanju
množice rjavih, črnih, sivih, modrih uniform ne
more dobiti trdnega prepričanja o miroljubnosti
nove Nemčije. Hitlerjev govor v Hamburgu v petek
zvečer so prenašali zvočniki po vseh krajih države,
tako da se je pravzaprav vršil tedaj po vsej državi
en sam shod. Pred zvočniki zbrane množice so go-
voru Führerja pritrjevale, kakor da bi bil sredi med
njimi. Isto so ponovili v soboto zvečer.

Ja ... ja ... ja ...!

Na predvečer volitev so krožili nad Münche-
nom aeroplani z reflektorji. V mestu so bile name-
šene propagandne svetlobne reklame. Reflektorji
so osvetljevali neštete »Ja«, čeprav niti podnevi
človek z lučjo ne bi mogel opaziti »Ne«. Običajni
ogromni avtomobilski promet iz mesta v okolico,
zlasti v dolino reke Izare je to soboto zvečer in v
nedeljo zjutraj popolnoma izostal: zakaj vsi prebi-
valci so ostali doma, da bi mogli v redu izvršiti
svojo volilno pravico, ki je bila tokrat obenem
državljska dolžnost.

Volilna pomožna služba

Slika volivnega dne je poleg zgoraj omenjenih
posebnosti precej običajna. Vaš dopisnik, ki si je
ogledoval posamezna volišča, je že zgodaj zjutraj
opazil dolge vrste najvestnejših volilcev obeh spol-
ov. Mnogi so se hoteli čimprej otresti te velike
pravitve. Manj vneti so se razvrstili čez dan. Obrazi
volilcev so bili vsakdanje običajni, deloma tudi
topo mrki. V popoldanskih urah je stopil v akcijo
»Wahlhilfsdienst«, avtomobili in druga motorna
vozila, rdeči križ, oddelki HI (dečki oddelki) itd.
Ti so dovažali na volišča predvsem starce, one-
mogle, bolnike, pa tudi mnogo tistih, ki so si za-
želeli vsaj enkrat v letu avtomobilsko vožnjo. Ta
aparat je spravil res mnogo ljudi na volišča.

Cosynsov polet v vseмирje

Junaka na naših tleh

Mala vas Petrovci postala svetovna znano - Letalca se zahvaljujeta
za gostoljubnost - Sprejem v Ljubljani

Murska Sobota, 20. avg.

Ves svet je spravil pristanek profesorja
Cosynsa in njegovega pomočnika van der El-
sta v Prekmurju v vročino mržljivosti. Petrovci
in sosedna vas Ženavlje, kjer je Cosynsov stra-
tostat v soboto zvečer srečno pristal, sta bila
včeraj in danes cilj nešteti pohodov ljudi od
blizu in daleč. Prihleti so v avtomobilih, na
motorjih, v avtobusih, na kolesih in peš celo
iz Avstrije in Madžarske. Inozemci so narav-
nost obžalovali, da je stratostat pristal v Ju-
goslaviji, ker se zavedajo velikega propagand-
nega pomena tega dogodka, ki ga je velika go-
stoljubnost našega prebivalstva Slovenske kra-
jine in pripravljenost oblastev, ki so šle obe-
ma letalcema na vso moč na roko, zelo pod-
črta. Lahko imamo zavest, da bo sedaj ostali
svet zvedel o naših razmerah in dobil o našem
življu kar najboljše vtise.

Kako sta pristala

»Poned. Slovenec« je že prinesel poročilo
o pristanku obeh letalcev. Vnet sotrudnik »Slo-
venca« in organizator sprejema obeh letalcev,
akademik Franc Nikola iz Petrovcev, je danes
pripovedoval »Slovencem« posebnemu do-
pisniku podrobnosti o pristanku, ki jih ostalo
časopisje ni imelo, oziroma je napačno poro-
čalo.

V soboto okoli pol 8 zvečer so opazili nad
Goričkim visoko v zraku zrakoplov, za kate-
rega so nekateri mislili, da je otroški zmaj, in
niso vedeli, od kje izvira, ker jim Cosynsov
polet ni bil znan. Zrakoplov se je spuščal vse
nižje. Ko je bil nekako 100 m nad zemljo, se
je odprla na okrogli gondoli lina in iz nje je
pogledal človek ter klical spodaj prihajajoče
ljudi na pomoč. Od gondole so zletele dolge
vrvi, ki so se kmalu dotaknile tal. Ljudje so
razumeli, da hoče zrakoplov pristati, in so ta-
ko prihleti na pomoč. Prijeli so za vrvi ter
vlekli zrakoplov proti tlom. Ko je prof. Cosyns
videl, da je dovolj ljudi, ki bodo lahko zadr-
žali stratostat, je polagoma zaklopke povsem
odprl in zrakoplov se je srečno spustil na
zemljo. Gondola se je vlekla par metrov po
tleh ter končno obležala na krompirjevi njivi
v dolini pod vasjo Ženavlje.

Kako so volili

Vašemu dopisniku, ki je želel spoznati volilni
postopek, pristop v notranjost volilnega lokala ni
bil dovoljen. Toda po zanesljivih informacijah, ki
jih je Vaš dopisnik dobil od volilcev, je prejel vsak
volilec dva listka: enega z črnim krogom in rde-
čim znamenjem v sredi, ki je pomenil »da« in
dr drugega brez rdečega znamenja, ki je pomenil »ne«.
Glasovalne omote so polagali volilci zaporedoma,
kakor so prihajali na volišče, drugo vrh druge. Tako
je bilo pač težko ugotoviti, kako je posameznik
glasoval. Ta postopek si je vlada olajšala s poseb-
nim zakonom, ki ji dovoljuje namestiti volilne lokale
v vseh javnih lokalih in zavodih. Tako so lahko
ustvarili tako majhne volilne okolišče, da se niti po
nesreči glasovnice ne bi mogle zamešati.

Uspeh je bil seveda popoln. Številke ste itak
izvedeli od poročevalnih agencij.

München slavi zmago z veličastnimi obhodi,
s pomnoženimi optičnimi in akustičnimi učinki.
Hitler je postal tudi po obstoječi ustavi državni
predsednik, da bi tako zunanji svet prepričal o
svojem mesijanstvu. Kaj bo dal Nemcem, o tem
danes ne bomo govorili.

Uradni podatki

Pariz, 20. avgusta. AA. Havas poroča iz Ber-
lina: Začasni izid včerajšnjega plebiscita je tale:
Vpisanih volilcev 45.204.667, oddanih glasov
43.678.216 ali 95,7%. Z »Da« je glasovalo 38.124.034
volilcev ali 89,9%, z »Ne« pa 4.252.480 ali 10,1%.
Neveljavnih glasov je bilo 868.543.

Pri volitvah 12. novembra 1933 je glasovalo
proti samo 2 milijona volilcev. Pri včerajšnjem ple-
biscitu je to število poskočilo na 4 milijone. Plebi-
scit kot tak pomeni osebni uspeh Hitlerja. Dosegel
je malone 90% glasov.

Poudariti je treba, da se je opozicija proti
režimu pojavila samo v velikih mestnih središčih,
v katoliških pokrajinah in v velikih de-
lavskih predmestjih. Tod je delavska opozicija do-
segla 25%. To je izredno velika številka za dikta-
torski režim.

Göbbels pojde?

Berlin, 20. avg. b. Danes so se tukaj raz-
širili glasovi, da bo moral odstopiti radi vče-
rajšnjega plebiscita propagandni minister dr.
Göbbels. Njegov odstop predvsem zahteva dr.
Schacht, ki je Hitlerju odkrito izjavil, da dru-
gače ne more garantirati, da bi rešil nemško
gospodarstvo, kateremu je Göbbels s svojo pro-
pagando v inozemstvu preveč škodoval. Širijo
se glasovi, da bo propagandno ministrstvo uki-
njeno.

Prof. Cosyns je odprl balon: »Kje sem!«

V Ženavljah

Vas Ženavlje leži kakih 8 km daleč od Pe-
trovc, kjer je železniška postaja in fara s ka-
toliško in protestantovsko cerkvijo. Letalca sta
pristala kakih 10 km pred mejo med Jugosla-
vijo, Avstrijo in Madžarsko. Če bi v času pri-
stanja zavlekel hujski veter, bi bilo stratostat
zanjeto na madžarska tla, kjer so ga že pri-
čakovali, ko so iz Avstrije zvedeli, da ga no-
sijo zračni valovi proti meji. Pristanek se je
izvršil v 10 minutah, medtem ko je pritrđitev
balona trajala 30 minut. Takoj, ko se je gon-
dola na tleh pomirila, je zlezel skozi odprtino
najprej Cosyns in so bile njegove prve besede
v francoščini:

„Kje sem?“ - „V Jugoslaviji“

Za njim je takoj zlezel iz gondole njegov pomočnik van der Elst. Na licih mesta je bil akademik Nikola, ki je profesorju Cosynsu v francosčini odgovoril, da se nahaja v Jugoslaviji. Cosyns je bil zelo vesel, da je tik ob pristanku naletel na človeka, s katerim se lahko razgovarja. Vesel je bil tudi, da je naletel na tako razumevanje in pripravljenost pri ljudeh in na tako prijazen sprejem.

Oba letalca sta se popolnoma izčrpana vlegla kar poleg gondole. Tik pred pristankom stratosfata sta se oddajala v radijsko oddajno postajo vesti o položaju stratosfata. Takoj, ko se je Cosyns informiral, da je pristal v Jugoslaviji, je zlezel nazaj v gondolo in sporočil v svet, da se nahaja na jugoslovanskem ozemlju. Te vesti so vjeli v Londonu in v Bruslju in se šele istega večera informirali o pristanku Cosynsovega balona.

Oba letalca sta takoj po pristanku dejala, da sta ves čas med poletom oddajala vesti o položaju zrakoplova, nista pa mogla dobiti zveze z Brusljem, kjer je že zavlada skrb za usodo obeh letalcev.

Zaspala, utrujena...

Ko sta se nekoliko odpočila, sta zaprosila za skromno prenočišče na slami. Dobila sta lepi postelji v šoli v Zvenavljah pri upravitelju škergetu. Bila sta tako utrujena, da sta preje na stopnicah zaspala, predno so jima utegnili vdreti hišna vrata.

Ves svet išče telefonske zveze s pošto v Petrovcih

Včeraj jutraj sta oba letalca vstala ob 8. Njuna prva skrb je bila balon. Bila sta sveža in odpočita, dasi sta večer po pristanku kazala znake popolne izčrpanosti. Takoj, ko sta si ogledala stratosfata, se je napotil Cosyns v Petrovce na pošto, kjer je od 9—1 popoldne telefoniral in brzojavil na vse strani sveta. Naše oblasti so bile že zvečer obveščene o pristanku ter so preskrbele, da je bil Cosyns na razpolago ves aparat. Upravo krajevnih pošte je prevzel sam upravitelj Vuković iz Murske Sobotice in je bil urad odprti v nedeljo ves dan in vsa noč od nedelje na ponedeljek. Imela pa je pošta tudi zadosti posla, kajti navajala je taka vira telefonskih in brzojavnih vprašanj, kolikor jih menda v Sloveniji še ni imel noben poštini urad. Javljali so se zaporedoma London, Bruselj in ostala velika inozemska središča ter zahtevali posnili in področnost o pristanku stratosfata. Prvi brzojav, ki ga je prof. Cosyns oddal, je bil za bruseljsko akademijo znanosti, ki mu je omogočila polet. Bilo je le težavno, da postaja ni imagovala radii nedostatkov tehnične opreme toliko, kakor pomeni.

Zapuščena vas - središče svetovne senzacije

Zenavlj in Petrovci niso prej poznali niti ljudje v Prekmurju, danes pa sta obe vasi postale središče svetovnega zanimanja. Mali vasi na severni meji sta danes svetu bolj znani kakor naša velika mesta. Ko sta letalca proslila naše oblasti za dovoljenje pristanka, je okrajni glavar v Murski Soboti, Lipovšek, takoj ukrenil vse po-

trebno, da se jima izpolni vsaka želja. Obenem pa se je začel za oba letalca tožak čas, ki se ga bosta gotovo še dolgo spominjala. V vas Petrovce so jeli vreti od vseh strani sveta ljudje. Prihajali so iz Avstrije, iz Madjarske, iz naše države, predvsem seveda največji radovedneži, časnikarji.

Časnikarji prihajajo

Z Dunaja, Nemčije in celo iz Anglije ter Madjarske so prišli posebni poročevalci, ki so val hoteli imeti od letalcev poljsnili, intervjuje ter so se obenem zanimali za krajevne razmere, opisovali prekmursko pokrajino in izpraševali ljudi o podrobnostih pristanka.

Cosyns med akademiki

Veliko delo so izvršili za oba letalca naši akademiki, ki se nahajajo zdaj v Sloveniji trajno na poštinih. Prvi je prišel na mesto tehnik Franc Nikola, ki je tudi sam napravil prve fotografirane posnetke pristanka. Radi znanja francosine je služil za tolmača in vodnika ter je po navodilih prof. Cosynsa dajal ljudem pri pristanku in spravljanju balona vsa potrebna navodila. Včeraj so se mu pridružili še Drago Pinterič, Tiber Škerlak, Nerima, sami tehniki, ki so vsi zmokni francosine in deloma tudi angleščine, ki jo oba letalca najbolj razumeta, kajti van der Elst razume nekoliko nemščine, ki pa je močno pomešana s flamsčino. Bilo je srečno naključje, da je prof. Cosyns tudi tehnik, van der Elst pa dijak brusselske tehnike in tako so se mladi lantje, ki niti ne ločijo velike starostne razlike, med seboj dobro razumeli. Cosyns je namreč star šele 28 let, van der Elst pa 23, oba sta pa izredno prijazna in družabna. Vsi so se takoj prav dobro razumeli. Letalca sta imela v akademikih izvrstne pomočnike, ki so nadzirali in vodili danes spravljanje balona pri nakladanju na vagon. V nedeljo popoldne, ko je prof. Cosyns oddal vsa potrebna obveščila v svet, so spravili balon na tri vozove in ga prepeljali v Petrovce na kolodvor.

Kakšen je balon

Balon je v primeri s stratosfati Rusov in Američanov manjši, drži pa vseno 14.000 kubičnih metrov plina. Pri odletu so ga napolnili samo s 3.400 kub. metri ter je bil v začetku balon podoben podolgovati klobasi, v značilnih višinah pa se je radi zmanjšanja pritiska izoblikoval v kroglo. Gondola je okrogla in meri v premeru 2 m, konstruirana pa je iz aluminija. Ima dvojne stene z vmesno brezračno plastjo. Zgornja polovica je svetlo bele barve, spodnja pa črna. Črna plast sega na eni strani nekaj čez polovico. Med poletom se je dala gondola obračati ter sta letalca lahko po potrebi obračala proti soncu zdaj črno zdaj belo plast. Na črni strani se je gondola segrevala, na beli strani pa je toplota izžarevala. Gondola je popolnoma okrogla in ima dve večji odprtini, ki služita za vhod ter sta ju letalca ob vzletu z vijaki zrakotesno zaprla. Odprtini se nahajata točno nad sedeži, da bi se v slučaju nesreče oba letalca lahko poslužila padala. Na več mestih ima gondola majhne okrogle odprtine, izdelane z močnim steklom, ki služijo za opazovanje. Na eni strani pa se nahaja debela linica, ki služi za zvezo instrumentov z zunanjim ozračjem in za spuščanje balasta.

Profesor Cosyns pripoveduje poročevalcu „Slovenec“ o svojem letu do Jugoslavije

Oba letalca sta imela v dveh jerskih skromno zalogo živeča ter nekaj pijače v dveh termo steklenicah. Bila pa sta zelo dobro oblečena, toda kljub temu sta vendar pretrpela precej mraza. Prof. Cosyns je vasemu poročevalcu pripovedoval: Pri računih glede opreme gondole sva se nekoliko vstela. Poharvati sem dal gondolo tako, da bi morala biti v notranjosti temperatura 15, bila pa je pramala ploskev pobarvana črno, radi česar je padla temperatura takoj na 0 stopinj Celzija. Zunaj je vladal mraz od —35 do —60 stopinj Celzija. Če bi bila vsa gondola črno prebarvana, bi imela v notranjosti 40 stopinj vročine. Radi mraza in telesnega izhlapevanja se je notranjost gondole v največji vožnji obdala z lemo debelo plastjo ledu. Cosyns je nato pripovedoval v francosčini o začetku svojega poleta. Dejal je: Vzletela sva ob 6.18 v Hour-Havenne pri Namurju v Belgiji. Dvignila sva se polagoma in nisva nameravala doseči višinskega rekorda, temveč je bil polet izključno znanstven. Vsi aparati v gondoli so izvršeni po mojih osnutkih.

Največjo višino 16.000 m sva dosegla nad Bavarsko. Nameravala sva se spustiti v Nemčijo ali Avstrijo, toda so naju zanesli vetrovi daleč na vzhod. V višini je vladal v gondoli silen mraz, proti koncu pa je bil v njej še slab zrak, zaradi česar sem prišel krvaveti iz nosa. Orientacijo sva imela ves čas in sva tudi točno poročala po radiu položaj aerostata. Ko sva začela padati, sva se pripravila takoj na pristonek, ki sva ga hotela izvršiti se pred nočjo in kot vidite, je najin načrt srečno uspel.

Tukajšnjemu prebivalstvu sva nadvse hvaležna za pomoč. Uspeh poleta je bil vsestransko zadovoljiv. Kakor že rečeno, je bil najin cilj le znanstveno opazovanje. Vse podrobnosti o uspehih pa bodo izdane po pregledu aparatov v Bruslju. Za sprejem in naklonenost, ki so nam ga izkazale tukajšnje oblasti in prebivalstvo, sva nadvse hvaležna in vesela sva, da sva pristala na področju vaše lepe države. Ker sva odpotovala brez denarja, nama je danes dopoldne naš konzulat nakazal za prvo silo 5000 Din. S tem bova popravila škodo, ki sva jo napravila s pristankom balona na njivah kakor tudi stroške ljudem, ki so nama pomagali pri delu.

Cosyns je dejal, da namerava tudi v bodoče poleteti v stratosfero, ne ve pa kdaj, kje in s kom.

Slovo od Petrovcev

Balon so danes odpeljali in ga naložili na vlak v Petrovcih. Spravili so ga v dva vagona. 600 kg težko kroglo je 30 ljudi komaj spravilo na vagon, pri čemer pa se je nekoliko na spodnjem koncu utrla. Na drugi vagon so spravili svilen gumirani ovij. Nočjo ob 5 je zapustil vlak Petrovce ter odpeljal senzacijo, s katero sta se vaši Zenavlj in Petrovci proslavili v svetu.

G. prof. Cosyns je dobil danes več obiskov. Med drugim sta prišla iz Zagreba tudi dva bančna uradnika, ki sta prinesla 7000 Din. Veliko pozornost je vzbudila vest, da je v Zagrebu razglašeno, da pride prof. Cosyns še nočjo v Zagreb. Obveščene so bile oblasti in vsi merodajni činitelji v Zagrebu, da bi bil sprejem čim veličastnejši. Izkazalo se je, da je dal prof. Cosyns, ki je telefonično govoril z Zagrebom, zares neko izjavo, ni pa

mišlil tako. On namerava in je vedno nameraval iti v Ljubljano, ker je med drugim že dobil iz Bruslja sporočilo, da ga bodo poslušali, ko bo govoril v ljubljanskem radiu. Gospodje iz Zagreba so ga zelo nagovarjali, naj obišče Zagreb, češ, če gre samo za govor v radiu, lahko to opravi tudi tam. Vendar pa se prof. Cosyns ni odločil drugače kakor je nameraval in se je zares odpeljal ob 17.30 s svojim spremljevalcem van der Elstom in belgijskim častnikom konzulom dr. Dularjem v njegovem avtomobilu v Ljubljano. Pri tem moramo pripomniti še to, da je g. prof. Cosyns v naglici pozabil vzeti s seboj duplikat tovrstnega lista za dvig pošiljke. Zato so njegovi pomočniki-akademiki s sreskim načelnikom ukrenili vse potrebno, da se mu ta duplikat dostavi po komandirju orožniške postaje v Petrovcih, ki spremlja balon g. prof. Cosynsa do Ljubljane, kjer bo duplikat voznega lista, če ne bo šel drugače, oddal belgijskemu konzulatu.

5000 ljudi v Zenavljah

Tudi danes so se zelo zanimali za usodo obeh letalcev. Nad 500 ljudi je prisnelo v avtomobilih in na drugih dovoznih sredstvih ter so si ogledali Cosynsov balon. Iz Avstrije sta prispela celo dva filmska operaterja od Paramount in Universal filma ter posnela že na vlak naložen stratosfat. Zanimivo pa je bilo, kako se je spremljevalec prof. Cosynsa van der Elst branil pred filmsko kamero in so ga moral skoraj s silo spraviti pred njo, pri čemer je seveda mnogo zalega Cosynsova beseda. Pravi naval pa so vzporedili na prof. Cosynsa avtogramski lovi. Cosyns je izmučen po obedu vzdihnil, da se še nikoli v življenju ni tolikokrat podpisal kakor zdaj.

Prve slike o pristanku so kupovali zastopniki mednarodnih poročevalskih agencij za bajne vsote. Cosyns in njegov spremljevalec van der Elst sta bila v največji meri deležna časnikarske radovednosti. Drugo nivo svojega bivanja v Petrovcih sta prebila v hiši poštarja iz Petrovč, Bazarija. Navsezgodaj pa so ju dvignili časnikarji. Zlasti drzni so bili časnikarji iz južnih krajev, ki so vdrli v njuno sobo tedaj, ko sta se letalca oblačila in brila, in so ju oblegali z vsemi mogočimi vprašanji, kakor kaj misli o hazenski zmagi Jugoslavije in Londonu in slično. Oba sta bila silno potrpežljiva in sta odgovarjala ljubeznivo vsem, ki so ju oblegali.

Pričakovanje gostov v Ljubljani

Ljubljana, 20. avgusta.

Pred magistratom se zbira velika množica občinstva, ki nestrpno pričakuje prihod slavnih letalcev prof. Cosynsa in van der Elsta. Množica je v svoji nestrpnosti celo predrla policijski kordon. V imenu oblasti in javnih korporacij bodo pozdravili slavnega letalca: za ljubljansko občino podžupan prof. Jare, za pošto ravnateljstvo ravnatelj dr. Tavzes, ki bo letalce tudi intervjuval, dalje zastopnik policijske uprave svetnik Pestevšek in polkovnik Peter Nedeljković, čel vojne delegacije pri železniškem ravnateljstvu, ki pozdravi goste

Olajšave za dolžnike DHB

Belgrad, 20. avg. Upravni odbor D. h. b. je skusil vedno olajšati položaj svojih dolžnikov s tem, da jim dovoljuje čim ugodnejšo obrestno mero in čim daljši rok za povračilo. Tako je že dvakrat iz lastne pobude in za cenno znatnih žrtv dovolila svojim dolžnikom znatne olajšave. Od 1. 1927 je D. h. b. znižala obrestno mero z 10 na 9 odst. in leta 1931 z 9 na 8 odst. letno. Vzporedno s tem znižanjem obrestne mere je podaljšala odplačilne roke od 12 in 15 na 25 in 30 let. S tem so se znižale tudi anuitete.

Vrhu tega je zdaj upravni odbor D. h. b. v skladu s stremiljenji kralj. vlade, naj se dolžnikom olajšajo njihove obveznosti, sklenil na svoji seji dne 16. t. m., da v okviru svojih možnosti dovolji zavodovim dolžnikom nove olajšave glede povračila dolgov. Teh olajšav pa bodo deležni samo tisti dolžniki, ki so svoja posojila najeli pred 31. marcem 1931. leta, torej tisti, ki so se zadolžili v dobi ugodne konjunkturo in ki predstavljajo največji del zavodovih dolžnikov.

Zaradi teh olajšav se morajo dolžniki obrniti s prošnjami na D. h. b. v Belgradu, oziroma na njene podružnice in agencije, kjer vodijo knjige o ujljivih dolgovih, in sicer v roku in na način, kakor to predvideva sklep zavoda z dne 16. avgusta 1934, ki se glasi v celoti:

I. da se vsem hipoteknim dolgoročnim posojilom, najetim pri D. h. b. do 31. avg. 1931, zniža obrestna mera na 7 odst., in sicer od prvega anuitetnega roka, ki zapade po 1. septembru 1934 dalje;

II. da se na podlagi prošnje dolžnikov vsem dolgoročnim hipoteknim posojilom na 25 let, dovoljenim po 9. maju 1927 in pred 31. marcem 1931, podaljša odplačilni rok za 5 let čez dogovorjeni rok.

Diplomacija na Bledu

Z današnjim dopoldanskim brzovlakom je prišel na Bled naš zunanji minister Bogoljub Jevtić s tajnikom g. Kojićem. Minister Jevtić ostane na Bledu dalj časa in stanuje v hotelu »Toplice«. Danes se je mudil na Bledu tudi ban dr. Drago Marušić, ki se zvečer vrne v Ljubljano. Pred nekaj dnevi je prišel na Bled romunski poslanik na našem dvoru minister Guranescu s svojim tajnikom in se nastanil v hotelu »Toplice«. Na Bledu preživlja že dalj časa svoje počitnice tudi poljski poslanik Schwarzbuch-Günther, ki bo ostal do konca meseca v hotelu »Toplice«. Iz Belgrada je prišel italijanski zrakoplovni ataše Brenda. Na potovanju v Pariz se je ustavil na Bledu bivši francoski letalski minister Pierre Cot, ki pa je ostal na Bledu le en dan. Pred kratkim je prišel iz Opatije bivši zunanji minister dr. Momčilo Nincić s svojo družino in bo ostal cel mesec v hotelu »Toplice«.

Bled je imel včeraj priliko pozdraviti tudi angleškega princa Jurija, ki si je v spremstvu princa Pavla ogledal blejske krasote. Danes se je angleški princ kot gost Nj. Vel. kralja odpeljal na lov v Kamniško Bistrico, kjer se nahajajo kraljevska lovišča.

Zarota v Grčiji

Atene, 20. avgusta. p. Vojno ministrstvo je včeraj odredilo aretacijo večjega števila častnikov, ki da so snovali zaroto proti vladi. Aretirana sta tudi dva generala, 3 polkovniki, major Pangalos, brat znanega diktatorja in več drugih nižjih častnikov. Kakor je izjavil državni podtajnik za vojsko, so pripravljali aretirani častniki prevrat v korist diktature generala Plastirasa.

Kulturni boj v Nemčiji

Berlin, 20. avg. p. V duhu sedanje borbe proti krščanstvu v Nemčiji, kjer hočejo restavrirati staro nemško paganstvo, je zabeležiti nov korak, ki odkriva miselnost idejnih vodij sedanje Nemčije. Ker smatrajo moderni nemški pagani deset božjih zapovedi za židovski instituciji, katero je uvedel Mojzes, so sestavili sedaj arijskih 10 zapovedi, katerih je pa samo 9, namesto dosedanjih »židovskih« 10. Teh 9 zapovedi se sedaj glasi takole:

1. Spoštuj Boga kot stvaritelja vsega.
2. Spoštuj prednike in vnuke.
3. Spoštuj narodne velike in vodnike.
4. Spoštuj starše.
5. Ostani zvest tradicijam svojega naroda.
6. Ohrani čistost in ne prešestvuj.
7. Ne igray.
8. Bodi resnicoluben.
9. Pomagaj v nesreči in bodi plemenit.

Šahovski turnir v Belgradu

Belgrad, 20. avg. m. V 13. kolu nacionalnega šahovskega turnirja je Petrović z lahkoto premagal Careva, Vukovića pa Maksimovića. Jurisic je dobil točko brez igre od Šorlija. Partija Schreiber—Nikolić se ni igrala. Ostale pa so bile prekinjene. Sikošek ima proti Nikoliću malo boljše pozicije. Feuer in Bröder pa imata pred seboj zelo težko in komplicirano partijo. Na tabli so še skoraj vse figure. Šanse za oba so skoraj enake. Bayer ima proti Grenčarskemu boljši položaj. Didzinski in Nagymelkutti sta prekinila partijo v remis-poziciji. Od preje nedovršene partije so končale s sledečimi rezultati: Didzinski je premagal Careva, Bayer Nagymelkuttija, Bröder je s Feurjem remiziral. Bayer je premagal Grenčarskega, Schreiber je dobil proti Pavliču, ki je bil kontumaciran, ker ni prišel. Nikolić je premagal Sikoška, ki je v remis-poziciji napravil napako.

V 14. kolu pa je bila najvažnejša partija Bröder—Schreiber, ki doslej še nista bila premagana. Partija je bila zaključena v remis. Veliko iznenadenje predstavlja nedovršena partija med Vukovićem in Carevim. Partija Petrović—Nagymelkutti, Sikošek—Šorli, Didzinski—Bayer, Matvejev—Pavlič so bile zaključene nerešene. Partija Grenčarski—Nikolić je bila prekinjena. Od preje prekinjenih partij je Didzinski premagal Nagymelkuttija. Partija med Schreiberjem in Pavličem se bo igrala naknadno, ker je turnirski odbor razveljavil odlok vodje turnirja. Po 14. kolu ima Schreiber 10 in pol (1), Bröder 10, Matvejev, Vuković 8 in pol, Feuer, Petrović 8, Didzinski 7, Grenčarski, Pavlič 6 in pol (1), Sikošek 6 in pol.

koj podpredsednik Aerokluba. Ljubljansko univerzo pa zastopa prof. dr. Melik. Gosta se bodeta nastanila v hotelu Union. Magistrat in Union sta okrašena z državnimi trobojnicami.

Prof. Cosyns in van der Elst sta zapustila Mursko Sobotu ob pol 6 z avtomobilom, vendar jih do par minut pred 10 zvečer, ko to pisemo, še ni v Ljubljano.

To podaljšanje roka pa ne velja za dolžnike, ki jim je rok posojila že bil podaljšan s kakšnim prejšnjim sklepom uprav. odbora.

III. Da se na podlagi prošnje dolžnikov glede hipoteknih dolgoročnih posojil z dogovorjenim rokom do 12 ali 15 let podaljša rok povračila na 25 let, računajoč pri tem od dne prevzema.

IV. Da se lahko na podlagi prošnje dolžnikov glede meničenih hipoteknih posojil, dovoljenih od dneva tega sklepa z dogovorjenim rokom do pet let podaljša rok povračila na 10 let, računajoč pri tem od dne zadolžitve, tako, da posojilo tudi vnaprej ostane meničeno hipotekno in z dogovorjenimi obrestmi.

V. Da se na podlagi prošnje dolžnikov kapitalizirajo neplačane obresti:

a) če znesek neplačanih anuitet dospelih posojil ne presega 20 odst. prvotne zadolžitve; b) če znesek nove zadolžitve, in sicer glavnice s kapitaliziranimi obrestmi ne presega prvotnega posojila.

Plačilne olajšave tega sklepa se nanašajo samo na fizične osebe, hipotekne dolžnike. Plačilne olajšave tega sklepa pa ne veljajo za dolžnike dolgoročnih hipoteknih posojil, odobrenih po 31. avgustu 1931. leta. Plačilne olajšave iz točke 1, 2 in 3 ne veljajo za dolžnike, ki za svoja posojila ne morejo zahtevati kapitalizacije dolžnih anuitet zato, ker vsota neplačanih anuitet presega 20 odst. prvotne zadolžitve.

Dolžniki, ki lahko na podlagi tega sklepa zahtevajo olajšave, morajo v 6 mesecih, od 1. septembra 1934 dalje, oziroma najkasneje do 1. marca 1935 predložiti D. h. b. ali njenim glavnim podružnicam ali agencijam, kjer se zadolženi, prošnjo na obrazcih, ki jih je upravni odbor predpisal.

Naš izvoz v ČSR

Belgrad, 20. avg. m. Kakor je sporočila danes agencija Avala, se je dosegel med našim Prizad-om in češkoslovanskim izvoznim društvom sporazum za izvoz pšenice, in sicer 6000 vagonov. Po tem sporazumu ima Češkoslovaška opejzo za nadaljnjih 4000 vagonov. Rok za dobavo kupljene pšenice je mesec november. Tri petinke kupljene pšenice bo izvozila iz naše države Regna plovnitva, dve petinke pa češkoslovaška donavska družba, in sicer v vlačici do Bratislave. Pšenica je nabavljena po ceni novosadske žitne borze. V tej zvezi je zanimivo povdariti, da znaša naš klirinski dolg s Češkoslovaško 162 milijonov Kč, medtem ko znaša kupnina za pšenico nekaj nad 100 milijonov Din. Zaradi tega se bo visok aktivum češkoslovaške klirinskega računa sedaj znatno zmanjšal, kar bo omogočilo, da pridejo češkoslovaški izvozniki lažje do plačila svojih terjatev, kakor je to bilo doslej.

Iz Avstrije

Gradec, 20. avg. b. Ravnatelj za javno varnost je odredil, da morajo v 24 urah plačati kot odškodnino za narodnosocialistični upor sledeči bogataši: narodni socialisti tele zneske: veleposestnik Sessler 53.000 šil., ing. Franc Pichler 103.000 šil., bivšemu ministru v Rimu dr. Rintelenu je zaplenjena neministru v Rimu dr. Rintelenu je zaplenjena njegov denar, ki se nahaja v neki graški banki.

Na Daljnem vzhodu

London, 20. avg. b. V tukajšnjih političnih krogih spremljajo z veliko pozornostjo razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu. Zelo velika važnost se pripisuje dejstvu, da je mandžurska vlada prekinila diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo. Mandžurska vlada je izjavila, da ne bo sopolja v zveze s sovjetsko Rusijo vse dotle, dokler ji sovjetska Rusija ne da zadoščenja za incidente na reki Amur. Mandžurija se tudi ne mara razgovarjati s sovjetsko vlado o usodi 30 ruskih železniških uradnikov, ki so bili nedavno zaprti.

Nov odbor JUU

Belgrad, 20. avg. m. Kakor smo že poročali, je na učiteljskem kongresu sestavljal kandidacijski odbor listo novega odbora JUU, na katerem so se zedinile vse frakcije tega združenja. Zato je občni zbor predložil snovi to listo z Ivanom Dimnikom v odobritev kongresu, ki jo je z aklamacijo sprejel. Kot enakovredna podpredsednika sta bila izvoljena Todor Dimitrijević in Djordje Markov. Nato je bila sprejeta resolucija, ki obsega samo eno besedo: »Sloga«. Pozno v noč ej bil kongres zaključen.

Izmenjava kmetijskih pridelkov

Belgrad, 20. avg. m. Kongres vsedržavne zveze za kmetijski kredit je včeraj popoldne nadaljeval svoje delo v dvorani Delaške zbornice. Bilo je več predavanj, nato pa so bile sprejete resolucije, v katerih združgarji, ki so včlanjeni v tej zvezi, prošjo vlado, naj z mednarodnimi pogodbenimi odstrani vse ovire glede izmenjave kmetijskih pridelkov v mednarodnem prometu. Nadalje naj vlada podpira združništvo ter naj čimprej izda zadržni zakon, s katerim naj se določi razdelitev poslovanja ter ustanovijo zadržne šole in »kmetijske zbornice«. Kongres naproša nadalje vlado, naj ukine vse one določbe zakona, ki se nanašajo na zadržništvo, zadržnim organizacijam pa naj se omogoči pri državnih denarnih zavodih in pri vseh onih denarnih ustanovah, za katere jamči država. Za znižanje stroškov pa naj država zmanjša davčna in in samoupravna bremena kakor tudi prevozne stroške in carinski tarife. Radi večje strokovne izobrazbe naj se v državi odpro kmetijske šole. Zadržgarji, člani omenjene zadržge, so davi odšli na Avalo in tam položili venec na grob Nezanega junaka, nato pa so odšli še na Oplenac, kjer so položili venec na grob pokojnega kralja Petra.

★

Ljubljana, 20. avgusta. AA. Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušić se je vrni z rednega dopusta in je prevzel posle.

Ljubljana, 20. avg. Vsled gradnje novega mostu čez potok Vošnjico pri Višnji gori je začasno postavljen privzorični most, čez katerega je dovoljen prevoz samo v teži do 5 ton.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljive vreme z natno, pa vendar kratkotrajno oblačnostjo. Nevarnost viharjev.

Planinsko slavlje na Voglu

Knezoškoof dr. Rožman blagoslovil planinski dom

Ljubljana, 20. avgusta.

Zanimanje za slovesno blagoslovitev novo zgrajenega doma TK Skale je bilo ves teden izredno veliko. Ljudje so ugrabili, kako bi dobili najbolj ugodne prometne zveze z Bohinjem. Napovedana sta bila dva velika avtobusa iz Ljubljane, toda naša avtobusna podjetja imajo premalo vozil in tako je odšel samo en avtobus v soboto ob pol osmih zvečer, seveda nabito poln. Večje število planincev in turistov pa je odšlo že v petek, pa tudi v soboto zjutraj in popoldne. Na predvečer slavnosti so zagoreli po bohinjskih planinah kresovi, tako na Pšincu nad Uskovnico, na Prševu in na drugih gorah. Lepi in številni kresovi so goreli tudi ob obali Bohinjskega jezera. Na Voglu samem je gorel tudi velik kres, teraso novega doma pa so krasili lampijončki.

Gostje in drugi so čakali škofa dr. Rožmana, ki je bil sicer napovedan, ni bila pa znana točna ura njegovega prihoda. V dolini je pričakoval škofa prof. Janko Ravnik. Ko se je zmrznilo, je knezoškoof res prišel od doma in sicer točno v treh urah, kolikor potrebuje izvežban turist iz doline do doma. Za škofov prihod so bili postavljeni mlaji. Pod mlaji sta pozdravila nadpastirja najprej osemletni Sodjv dečko iz Bistrice in osemletna Erlihova iz Srednje vasi, oba v narodnih nošah. Izročila sta škofu krasen šopek planinskega cvetja: planik, rododendrona in encijana. Kot hišni gospodar je pozdravil knezoškofa tajnik TK Skale g. Milan Kham.

Gostje pa so škofu napravili lep špalir. Ves zbor planincev je visokemu gostu vzkliknil: »Pozdravljen, naš nadpastir!« V domu je knezoškoof večerjal, nakar je odšel na teraso, kjer so pričakovali veličasten umeten ogenj, ki je krasno uspel. Bengaličen ogenj je bil na zahodu v rdeči barvi, na severu pa v svetlozeleni. Poolel nanj je bil praviljen, ogenj je bil viden v vseh dolini.

Vso noč so na Vogel prihajali turisti. Ker dom ni mogel sprejeti vseh gostov, so prenočevali tudi v planšarijah na spodnjem in zgornjem Voglu, pa tudi v nedeljo zjutraj so prihajale nove skupine turistov. Prišli so celo 70letni starčki in starice iz Bohinja.

Pred veliko množico je ob 10 pri oltarju pod mlaji daroval škof dr. Rožman službo božjo. Oltar je bil ves okrašen s planinskim cvetjem. Zbor bohinjskih pevcev, ojačen z ljubljanskimi Skalaši, je pri maši pod vodstvom prof. Ravnika krasno prepeval cerkvene pesmi. Ministrirala sta dva Skalaša. Pri maši je imel škof nagovor, ki se je globoko dojel vseh zbranih. Z vzhvalnimi besedami je škof dr. Rožman očital soglasje prelepe narave s stvarniško voljo Veemogočnega. Tu, v planinah, ki so plemenite same ob sebi, se oplemenitujejo tudi ljudje, tu ni stanovskih razlik, tu ni tistih velikih razlik, ki v dolini tako ostro ločijo ljudi od ljudi. Skalaši so zgradili na tej najlepši točki Bohinja svoj dom, v katerem bodo ljudje v bodoče dobivali več duhovnega okrepila, ker bodo še bližje Bogu, kakor drugje. Krasen je

bil pogled na službo božjo, zlasti med povzdigovanjem, ko se je vsa zbrana planinska množica kleče priporočila Bogu v varstvo. Po službi božji je knezoškoof blagoslovil novi skalaški dom.

Po cerkveni slovesnosti je častni predsednik TK Skale prof. Ravnik najprej opravil odsojotnega predsednika dr. Kajzela, nato pa pozdravil škofa dr. Rožmana, zastopnika banske uprave in referenta za turistiški promet dvornega svetnika dr. Marna, zastopnika ljubljanskega župana dr. Grassellija, predsednika SPD dr. Pretnarja, bistrškega in srenjskega (Srednja vas) župana ter druge odlične goste. Prečital je tudi pozdravne brzojavke, tako od predsednika Zveze jugoslovanskih planinskih društev dr. Franca Tominška, urednika »Planinskega vestnika« dr. Josipa Tominiška, Hrvaškega planinskega društva, TK Skale in druge brzojavke. Pri slovesnosti so bile zastopane tudi podružnice SPD in amužarskega kluba Bohinj, Zimsko-sportna zveza po g. Predaliču, podružnica Skale iz Bohinja in Jesenice.

Po pozdravu je spregovoril dr. Marn, ki je omenil, da banska uprava ceni delo Skale, in zatrdil, da bo na odločujočih mestih poročal o najnovjših uspehih tega društva. V imenu mesta Ljubljane in ljubljanskega župana je sporočil pozdrave dr. Grassellija, ki je poudarjal, da se večina Skalašev rekrutira iz Ljubljane. Dr. Pretnar je sporočil pozdrave SPD, g. Godec pa pozdrave bohinjskih turistov. H koncu je spregovoril izven okvirja inšpektor g. Wester, ki je prišel z ugodno vestjo, da poškodba članice TK Skale Pavle Jesihove ni tako nevarna. Že v soboto namreč so se razširile na Voglu vesti o tej nesreči, kar je zelo potrdilo zbrane planince. Hkrati pa je prišla tudi vest, da nesreča ni smrtna, kar je pomirilo planince. Pojasnilo g. Westra je podvojilo razpoloženje planincev.

Po slovesnosti so bili gostje postreženi v jedilnici, drugi planinci pa so kosili na terasi.

Novi dom Skalašev stoji na Rjavi skali pri planini Vogel, in sicer 1660 m nad morskovo višino. Vrh je bil prvotno visok 1664 m, pa so planinci s prostovoljnimi kulukom odrezali 4 m, da so zravnanli prostor za dom. Načrte je napravil načelnik gradbenega oddelka TK Skale inž. Herbert Drotelnik. V prvem nadstropju doma je jedilnica, od koder je najlepši razgled po vsej dolini, obenem so v prvem nadstropju tudi kuhinja, oskrbnikova soba, jedilna shramba in umivalnica. V pritličju pa je velika skupna spalnica z ločenimi ležišči, muška soba in posebna manjša spalnica za turistinje. Dom je zgrajen po modernih planinskih načelih. Že dosedaj pa se je izkazalo, da je dom zelo premajhen in da bo treba kmalu misliti na povečavo. Dom je zgrajen tako, da se da vsak čas povečati, ne da bi trpela celotna zunanost stavbe.

Popoldne so se pričeli planinci razhajati v najboljšem razpoloženju. Pogovor vseh se je sukal okoli krasno uspele slavnosti. Vsi so priznali, da so skalaške prireditve najboljše prirejene in organizirane.

jih je tudi hitelo k požaru. Najprej so prišli gasilci iz Dolenje vasi s svojo motoriko. Nato so stopili v akcijo še cerkniški gasilci. Z nadčloveškim naporom so rešili iz goreče hiše vso opravo. V hiši so bili nastanjeni žena z dvema otrokoma, mož pa je v železniški službi nekje pri Kamniku. Žena pripoveduje, da je že par večerov nekdo hodil okoli hiše, — kajti hiša je na samem — in jo strašil. Tudi v soboto zvečer je prišel. Ko je žena zaspala, je izvršil zločinsko delo. Zeno in otroka so komaj rešili. Lah je zavarovan, vendar je to zanj hud udarec, ker je ravno pred kratkim vso hišo popravil.

Dal Bog, da bi zločinec kaj kmalu prišel v roke pravice, ki naj ga ostro kaznuje. Saj je to že enajsti požar v teku dveh mesecev. Ljudje pa niti v miru ne morejo spati!

zanimanje za to delo. Obljubil je, da bo dom osebno blagoslovil, ko bo dograjen. Obenem je obljubil, da si pride dom ogledat še pred dograditvijo in to priliko bo porabil, da si ogleda tudi cerkvico pri Sv. Duhu in njeno okolico. Deputacija se je g. knezoškofu prisrečno zahvalila za ljubeznivost in izredno zanimanje za razvoj našega zimskega sporta, ki ima v našem najvišjem cerkvenem dostojanstveniku vnetega prijatelja.

Smrt na želez. tiru

Črešnjavec pri Slov. Bistrici, 19. avgusta. Med postajama Pragersko in Slovenska Bistrica so našli sroč pri železniškem predoru na Črešnjecu na tiru mrtvo truplo tesarja Sajko Francja iz Vrhloge pri Črešnjecu. Omenjeni je bil priden in zelo delaven fant ter se je nameraval v kratkem poročiti in prevzeti domače posestvo. Kaj je vzrok tako tragične smrti, se še ne ve. Truplo je bilo prenešeno v mrtvašnico na Črešnjecu, kjer bo sodna komisija dognala, ali se je zgodila nesreča ali pa morda tudi — zločin. Strašna novica je domače popolnoma potrla, saj so ravno na njega stavili vse upe in nade. Težko prizadete nai tolaži Bog.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

O nesreči gdčne Pavle Jesihove

Ljubljana, 20. avg.

O nesreči, ki je v soboto zadela znano ljubljansko turistko in plezalico gdč. Pavlo Jesihovo, smo že v nedeljo poročali. Ker so se pa čisto brez potrebe na ta in oni način o tej nesreči razširile razne naravnost gorostasne govorice, smo hoteli našim bralcem podati točno poročilo o nesreči. Prosili smo g. Lipovec, ki je Jesihovo gospodično spremljal pri plezalni turi, naj bi nam on točno povedal, kako se je nesreča zgodila.

G Lipovec je bil precej vznevoljen nad glasniki našega javnega mnenja, češ, da so stvar strašno pretiravali in svoje prizadeitih obeh brez vse potrebe spravljali v velik strah in žalost. Nered nam je popisal svojo turo, boječ se, da bi mu potem zopet kdo ne položil v usta besed, ki niso resnične. Končno nam je podal tole kratko, stvarno in točno poročilo:

Z gdč. Pavlo Jesihovo sva plezala med Veliko Mojstrovko in Travnikom (torej ne po Jalovcu) ter iskala poti po neki novi steni. Iz Planice sva odrinila nekako ob 3 zjutraj. Pri studencu pod Slemenom sva zavila vstran. Bila sva že kakih 300 m visoko v steni, ko sva morala preplezati prav težko navpično steno. Gdč. Jesihova je plezala pred menoj. Naenkrat sta se ji izpulila iz stene oba železna klina, za katera se je držala. Padla je kakih 25—30 m globoko. Med padcem se je zadela z desno ramo in najbrž tudi z desno nogo, katero si je skoro gotovo pri tej priliki poškodovala v kolenu. Jaz sem z vrvoj skušal njen padec omiliti, vendar česar gdč. Jesihova ni preveč hudo padla na polico pod nama. (Prsti g. Lipovec so obvezani, kar dokazuje, da mu je vrv, s katero je zadrževal padec gdč. Jesihove, zelo posnela kožo na prstih.)

Ko sem videl, kaj se je zgodilo — nadeljuje g. Lipovec — sem se takoj spustil na polico ter gospodični za silo obeval glavo in poškodovano koleno. Nato sem jo dobro zavaroval na vse strani, da se ji ni moglo nič zgoditi ter se spustil po steni iskat v Tamar pomoči. Žal, moram ugotoviti, da v tej koči ni skoro nobenih reševalnih pri-

prav, da manjka obvez, vsled česar sem moral pozneje razparati svoje robce in nabhrtnike, da sem ponesrečenko obeval. V Tamarju sem v naglici napisal dve brzojavki: eno za svojo mamo, v kateri sem sporočil, da se je gdč. Jesihova lažje poškodovala, jaz pa da sem čil in zdrav ter da ni nič hudega; v drugi brzojavki pa sem prosil reševalno ekspedicijo na Jesenice, naj pride na pomoč. V koči v Tamarju se je mudil na počitnicah g. Gregore, katerega sem naprosil, naj bi ti dve brzojavki odnesel na pošto, kar je tudi storil. Blizu koč v Tamarju pa je taboril tudi mlad nemški turist Walter Pflüger, ki je bil takoj pripravljen iti z menoj v steno, če bi se dalo gospodični kaj bolj pomagati, dokler ne pride ekspedicija. Iz tega sledi, kako netočno je bilo poročilo nekega lista, ki je trdil, da sva Pflügerja srečala v steni, ko je plezal. S Pflügerjem, ki se je izkazal za zelo ljubeznivega, vrliga in uporabnega planinskega tovariša, sva bila kmalu zopet pri ponesrečenki, kamor sva k sreči prišla še prej, preden je pričelo deževati. Tako sva jo lahko tudi pred dežjem zavarovali. S pomočjo spretnega Walterja Pflügerja, ki je ostal pri nama tudi ponoči — zaradi dežja ni kazalo, da bi se vrnil — sva gospodični prav dobro obevala poškodovano koleno, tako da je pozneje še zdravnik pohvalil našino delo. Ponoči je gospodična precej krvavela, toda bila je ves čas korajžna.

V nedeljo zjutraj pa je prišla jeseniška reševalna ekspedicija: Cop, Potočnik in drugi — sami naši stari prijatelji. Po vrveh smo nato ranjeno gospodično spustili čez steno do prodišča, nato pa jo odnesli čez Slemo na Vršič, kjer jo je že pričakoval njen oče z avtomobilom. Avto jo je potem prepeljal v Leonišče. Veliko upanje je, da se bodo vse poškodbe dale brez škodljivih posledic popravile. Ranjena je na desnem kolenu ter na desni rami. Tudi na glavi ima majhno poškodbo, ki pa je brez pomena, notranjih poškodb sploh nima. Pač pa je izgubila precej krvi. Tako se je ta planinska nesreča, ki bi bila seveda mogla biti tudi mnogo večja, iztekla še precej srečno.

Pogreb profesorja dr. Jožeta Dolenca

Planina pri Rakeku, 19. avgusta.

Danes je doživela naša župnija slovesje veličastnega pogreba: pokopan je bil rojak zlatotarnik, bogoslovni profesor v p., doktor bogoslovja dr. Jožet Dolenc. Truplo blagopokojnika so prepeljali že v soboto popoldne iz Ljubljane in položili na mrliški oder v rojstni hiši. V nedeljo popoldne pa smo ga ob spremstvu 6 duhovnikov ob izredno številni udeležbi prebivalstva vseh elojev izročili rodni zemlji.

V slovo sta pokojniku govorila dr. A. Levičnik in planinski župnik Iv. Lovšin (v imenu duhovnikov, bivših učencev). Tako se je plemenitemu učnjaku izpolnila srčna želja, v zemlji domači da truplo ležic.

Abiturijent Fr. Krupej na zadnji poti

† Abiturijent Krupej Franc, ki se je 15. avgusta ponesrečil pri nabiranju planink na Mrzli gori.

Konjice, 18. avgusta.

Veličasten pogreb je imel danes Krupejev Francelj, ki je postal žrtve naših planin. Zbrala se je vsa konjska nadžupnija, da na zadnji poti pospremi svojega — bogoslovca. Ravno na dan njegove nesrečne smrti je prišel na nadžupni urad dekret, da je sprejet med gojence kn.šk. bogoslovnega semenišča. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo šestnajst duhovnikov in devet bogoslovcev. Pogreb je vodil konjski arhidiakon gosp. Franc Tovernik ob asistenci konjskega kaplana gosp. Časlna in vranskega kaplana gosp. Bohanca. Ko se je pogreb pomikal skozi trg, so bile vse trgovine in gostilne v znak žalosti zaprte. Vse trg in vsa obširna nadžupnija globoko sočustvuje z ubogo materjo in sestrami, ki so na tako tragičen način izgubili sina ozir. brata. Soba, v kateri je ležal rajni, je bila naravnost zasuta s cvetjem. Po maši zadušnici je krenil spoved na pokopališče. Za krsto je šla mati in obe sestre, nato sorodniki in člani družine knezov Windischgrätzov. Godba Mar. kongregacije je igrala žalne korčnice. Ob grobu je najprej spregovoril prekrasne besede gosp. arhidiakon Tovernik. Za njim je govoril gosp. prof. Sedivy, ki se je skupno s prof. Skokom udeležil pogreba kot zastopnik mariborske humanistične gimnazije. Poudarjal je, kako je bil rajni dober dijak, katerega je vse rado imelo. Prav posebno ganljiv in lep pa je bil govor tovariša-abiturienta Franceta Rauberja, ki je govoril v imenu tovarišev-abiturientov. Pevski zbor je pod vodstvom organista Turka zapel tri žalostinke, na domu, v cerkvi in ob grobu. H koncu je še zaigrala godba žalostinko in hladna zemlja je zagrla krsto dragega Francelina.

Izlet planincev v Južno Srbijo

Planinski kraji na jugu naše države vzbujajo med našimi planinci izredno zanimanje. Mnogo jih je že bilo iz naših krajev, ki so posetili mogočeno južno-srbske in črnogorske planine: Sar-planino, Perister, Prokletije, Korab in Durmitor ter občudovali divno Prespansko in Ohridsko jezero, prekrasne stare manastire, ki hranijo ogromna bogastva na umetninah in zgodovinskih spomenikih, slavna mesta, katerih zgodovina gre nazaj v rimske čase ter s spoštovanjem in ponosom gledali kraje, kjer se je odigravala zgodovina rimske civilizacije, slavne preteklosti mogočnih jugoslovanskih držav in jugoslovanske kulture, tužna zgodovina jugoslovanskega robstva pod turškim jarmom ter se bile herojske borbe, ki so nam končno prinesle našo svobodo in zedinjenje.

V sreih teh krajeh, v carskem Skoplju, bo 8. in 9. sept. t. l. kongres Zveze planinskih društev kraljevine Jugoslavije. V zvezi s tem kongresom, ki bo manifestacija našega jugoslovanskega planinstva, pa se vrše tudi izleti po naših južnih planinskih krajih.

Izleti se prično iz Skoplja v nedeljo, 9. sept. t. l. ter trajajo cel teden, tako da se udeleženci povrnejo iz Skoplja nazaj v soboto, 15. sept. Potovanje bo od Skoplja najprej urejeno po skupinah. Prva skupina potuje iz Skoplja skozi Gradsko in nato z avtobusi na Bitolj—Ohridsko jezero — mimo Debra — skozi dolino Radike pod mogočnim Korabom in skozi Gostivar in Tetovo ob vznožju Sar-planine do Skoplja. Druga skupina potuje v obratni smeri z avtobusom, na progi Gradsko—Skoplje pa z železnico. Tretja skupina iz Skoplja skozi Tetovo v dolino Radike, nato na Korab (2764 m), po sestopu na Ohridsko jezero—Bitolj—Prilep in Skoplje. Četrta skupina iz Skoplja na Sar-planino (Ljuboten) po sestopu na Ohridsko jezero—Bitolj in Skoplje. Peta skupina isto pot, samo mesto Ljubotena naskoči Turčin v Radokovi planini (2704 m). Šesta skupina potuje iz Skoplja na Uroševac—Kosovo polje in Prištino do Peči (manastir Dečani) in nazaj na Skoplje, bodosi z avtobusi ali pa iz Peči z avtobusom na Prizren in preko Sar-planine na Tetovo—Ohrid—Skoplje. Sedma skupina — ako bo najmanj dvajset udeležencev — iz Skoplja na Sar-planino, nato po sestopu z avtobusom skozi Peč, Podgorico, Cetinje in Lovćen na Kotor in z ladjo na Sušak.

Udeleženci naj se priglase Osrednjemu odboru SPD v Ljubljani najkasneje do 28. avgusta t. l., ker bo le na ta način mogoče zagotoviti potrebna prenočišča. Navedejo naj tudi, v kateri skupini želijo potovati, ker so bodo sedeži v avtobusih in prenočiščih rezervirani. Za poznejše prijave društvo ne prevzame nobene obveznosti.

Krompir gnije po njivah

Konjice, 17. avg.

Vroči julijski dnevi so se spremenili v deževne in neprijetne v prvi polovici avgusta. Ni ga bilo dneva, da bi ne padal dež, več ali manj. Voda je popolnoma prepojila že itak težko zemljo. Mokrota, katere je izvrstno vplivala na setve in travnike, je zadala kmetu hud udarec. V veliki množini je pričel gniti krompir brez razlike na seme, lege in zemljo. Ako greš ob njivah boš videl, da je ovenela, deloma še posušena krompirjevka na zunanaj, v notranjosti pa je že precej uničena. Poleg tega ne manjka še miši, ogrcev in črvov, ki pomagajo kmetovalca na skrivaj odirati.

Da bi ne segnil ves pridelek, se kmetje odločujejo izkopati ga nekoliko pred časom. Podobno kakor letos se je zgodilo l. 1926, ko skoraj nobena hiša ni imela krompirja za seme. Dobro se še ljudje spominjajo, ko so ga kupovali po 1 do 1.50 Din.

Po vinogradih je, kakor smo že poročali, toča oklestila za 30 odstotkov grozdja. Sedaj se kaže, da se ga bo posušilo, oziroma segnilo še okoli 50 odstotkov. Tako bo za 75 odstotkov manjši pridelek, kakor smo se nadejali. Vinogradniki si segajo v lase. Nadalje so udarjeni lesni producenti, kmetu se plača pravzaprav trud in voznina; živinske cene so obupne (debeli voli 3.50 Din, plemenske krave 1.50—2.25 Din itd. V orepad...

Deputacija smučarjev pri knezoškofu

Ljubljana, 20. avg.

V soboto popoldne se je zglasila pri knezoškofu gosp. dr. Gregoriju Rožmanu deputacija SK Polža, da ga naprosi, da bi se knezoškofijski ordinariat zavzel za popravilo starinske cerkvice pri Sv. Duhu nad Vlnjo goro, ki že močno razpada. G. knezoškoof je deputacijo izredno ljubeznivo sprejel. Z veseljem je obljubil, da bo storil vse potrebno, da bo pri Sv. Duhu vsako nedeljo služba božja, kar bodo gotovo z veseljem pozdravili tudi domačini, ki jim ob slabem vremenu ne bo treba hoditi daleč v dolino v cerkev. K Sv. Duhu gravitirajo vasi Nova vas, Kriška vas, Zavrtče ter Mali in Veliki Vrhje. Prebivalci teh vasi imajo torej precej daleč do župne cerkve, nekateri nad eno uro, kar je pozimi večkrat težka ovira, da stari ljudje ne morejo k službi božji. Pa tudi smučarji, ki morajo sicer skrbeti, da so pri službi božji v Ljubljani in morajo zato zgodaj vstajati, bodo to z veseljem pozdravili.

Deputacija je g. knezoškofa tudi informirala o gradnji prvega dolenjskega smučarskega doma, in tudi v tem pogledu je pokazal g. škof polno razumevanje in veliko

Ljubljanske vesti:

Zopet smrt pod tramvajem

Ljubljana, 20. avgusta.

Globoki vtis, ki ga je napravila nesrečna smrt mizarja Stareta iz Smlednika pod tramvajem v Dravljah, se je komaj malo polegla, ko je danes dopoldne prišlo do enakega nesrečnega naključja na Vodnikovem trgu pred Jugoslovansko knjigarno. Nekaj minut po 10 je namreč tramvaj, ki je vozil od Poljanske ceste proti mestu, podrl mladega delavca, ki se je peljal s kolesom.

Ponesrečenec je 27 letni delavec Lazar Jerman, doma iz Kobra (?) pri Gorici in stanujoč v Mostah, Ljubljanska ulica 7. Kakor je Jerman, do kler je bil še nezavesten, sam pripovedoval, se je peljal s kolesom od magistrata. Pred Jugoslovansko knjigarno se je hotel izogniti nekemu vozu in se umakniti tramvaju, ki je prihajal za njim, obenem pa tudi tramvaju, ki mu je prihajal nasproti. Pred Jugoslovansko knjigarno se občajno namreč tramvajska voza srečata. Bil pa je nekoliko prepoča-

sen, oziroma je bilo že prepozno, zakaj s kolesom se nasproti prihajajočemu tramvaju ni mogel umakniti in ga je voz podrl na tla. Jerman je obležal s hudimi poškodbami na glavi in na prenem košu. Priskočili so ljudje in ga prenesli v bližnjo vožo. Nato je prišel reševalni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili nevaren pretes možgan. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je Jerman ob 1 podlegel smrtni poškodbi. Jerman je bil samec in prav za prav brez posla. Preživel je se je slučajnim zaslužkom, da je semintja kod kaj delal za koleso in večerjo. Bil pa je priden človek.

To je v treh dnevih že druga smrtna nesreča pod tramvajem. Obe nesreči naj služita kolesarjem v opozorilo, da se kolikor le more izogibljajo tramvajске proge ter opuste svojo nesrečno navado voziti med tiri. Enako, kakor nesreča v Dravljah, tudi te nesreče ni zakrivil voznik, kar je že dognala preiskava.

Nov način tlakovanja cest

Ljubljana, 20. avgusta.

Prometno najzibavnejšo Bleiweisovo cesto polagoma tlakujejo. Dela zato počasi napredujejo, ker ni bil zadosten dovoz zdrobljenega porfirja, ki ga dobivajo iz Kamniške Bistrice. Letos bodo povsem končana tlakovalna dela od Aleksandrove ceste do banske uprave odnosno nekoliko naprej. Na trdo betonsko podlago polagajo 5 cm debel asfalt. To predpisano plast, ki je potrebna za težak vozovni promet, napravljajo v dveh, po 2,50 cm debelih plasteh. Med plast smole posipljejo drobno zmet porfir. Popolnoma asfaltirana je sedaj Bleiweisova cesta od Aleksandrove ceste do muzeja.

Mestna občina je po svojem cestnem vodstvu začela v lastni režiji s tlakovanjem Erjavčeve ceste. So hudi križi in težave pri tlakovanju. Ko prično a preurejevanjem kake ceste, opazijo, da so v preteklosti ceste gradili na primitivnem način in je treba dostikrat napraviti še trdnjšo podlago za asfalt. Na Erjavčevi cesti, ki ni ena najprometnejših, so sedaj uvedli nov način tlakovanja, ki bo za

„Raziskovalci svetega pisma“ - tožijo

Večkrat smo že svarili pred raznimi krivoverškimi brošurami, ki jih v zadnjem času vsiljivo ponujajo po hišah in ki vsebujejo adventistične in druge slične verske zmote. O takih in podobnih brošurah so izdali pred kratkim salezijanci na Rakovniku v svoji zbirki »Knjižice« 32 strani obsegačo knjižico z naslovom »Lažni preroki, kjer zavračajo krive nauke adventistov in raziskovalcev sv. pisma. Zdaj pa je društvo »Svetilnik«, združenje raziskovalcev sv. pisma za kraljevino Jugoslavije, ki ima svoj sedež v Mariboru in ki tudi izdaja znane brošure kot »Hrfa božja«, »Kraljestvo božje«, »Kje so mrtvi?« in druge, po svojih zastopnikih dr. Korunu Milanu in dr. Jelenecu Celestinu vložilo tožbo zoper dr. Knificia Franca, salezijanca na Rakovniku, kot urednika zbirke »Knjižice«, zoper Luskarja Antona, salezijanca istotam, ki je kot delegirani cenzor knjižice pred natism proučil in ugotovil, da proti natismu ni zadržka, in zoper g. prošta Ignacija Nadraba, ki je v funkciji generalnega vikarja dovolil, da se knjižica natisme. V tožbi navajajo, da očita knjižica »Lažni preroki« tožečemu društvu stvari, ki utegnejo škodovati njega časti, dobremu imenu, družabnemu ugledu in pridobitnemu kreditu in da ga tudi žali.

*

○ Pokroviteljstvo festivala slovenskih narodnih plesov. Nj. Vel. kraljica Marija je blagovolila prevzeti pokroviteljstvo Festivala slovenskih narodnih plesov in slovenske glasbe v Ljubljani. To visoko odlikovanje je gotovo najvišje priznanje pomembnosti sept. prireditve.

Zobozdravnik Med. Univ. dr. Srečko Puher
Gregorčičeva ulica 32 — Telefon 20-70
zopet redno ordinira

○ Prof. Subotič v Ljubljani. V nedeljo je prišel v Ljubljano priznani jugoslovanski znanstvenik dr. Dragotin Subotič, ki je profesor na angleškem vseučilišču Kings College, kjer predava slavistiko. V Ljubljani je odlični gost obiskal razne osebnosti in nekaj svojih znancev, nato pa se je odpeljal na Bled. Svoje počitnice pa bo gost preživel v Rogški Slatini.

○ Erjavčeva cesta bo v odseku med Igriško ulico in Bleiweisovo cesto nekaj dni za vsak vozni promet zaprta, ker se je pričelo s površinsko obdelavo z bitumnom.

○ O Dolenjski cesti se pač malo govori in ne more se trditi, da v kakem oziru kaj napreduje. Najhujaša je cesta, ki drži na dolenjski kolodvor. Cesta je tako razdrapana od nalivov, da mora voznik paziti, da se prazen voz ne preobrne, če pa je naložen, pa je v nevarnosti živina in voznik, kajti jarki po sredi ceste in ob krajih so taki, da so v mraku v nevarnosti, da si noge polomiš. — K temu bi bilo merodajne kroge opozoriti, da bi napravili izvozno cesto od kolodvora mimo Sokola IV, kjer je že železniški jarek premosten in bi bila tu lepa ravna izvezna cesta od kolodvora za vpreženo živino. Radovedni smo, kdaj se bo te kričim razmeram v gospodarskem oziru ugodilo. — Blagor tudi kolesarjem na hodniku Dolenjske ceste, ker zakon o polic. cestnem redu je menda zašel v arhiv. Kolesarjenje po hodniku — zlasti od mitnice proti Rudniku je veliko bolj živahen, kakor je bil pred zakonom. Kolesarji drviijo, ne meneč se za staro ali mlado, hočeč nočeš morati bežati s hodnika, da si ohraniš cele kosti. Peši prav vjudno prosimo, da bi se zakon zopet potegnil iz arhiva ter dal kolesarjem v vednost.

○ Sezona za gobe. Polagoma se bliža prava sezona za gobe, zlasti za jurčke in druge boljše gobe. Včeraj je bilo na trgu že več lepih jurčkov, ki so bili po 3 do 4 Din merica. Letošnje leto pa je prav ugodno za lisičke, ki rastejo po okoliških gozdnatih hribih v velikih množinah. Lisiček so liter po 1 Din.

eno tretjino cenejši kot običajni, pri katerem stane 1 m² 150 Din. Izvedla se bo površinska obdelava z bitumnom. Na trdo, zvaljano in natančno očiščeno podlago bodo dne začeli nalivati črno smolo, na katere plast bodo posuli zdrobljen porfir. Ta plast se bo tako močno strdila, da bo branila vodi pronicati skozi in se bo vsa voda otekala v obrobne kanale. Na ta način bodo tlakovane mnoge ceste, ki so manj prometne in ki so drugače povezane z glavnimi prometnimi žilami. Tlakovanje teh cest pa je potrebno, ker se drugače nanese na glavne, asfaltirane ceste z vozili iz teh cest vse blato in prah in tako jih ni mogoče vzdrževati v vsji čistoti.

Ker se sedaj v mesto dovažajo velike množine porfirja, naj omenimo, da že dve podjetji kopljeta in drobita porfir v Kamniški Bistrici. Mnogo porfirja v ogromnih skladih je tudi v Kokri. Pri Lancovem na Gorenjskem pa se najdejo velike skale porfirja kar na poljih in travnikih. Te skale je tja, kakor sodijo geologi, privlačil velik triglavski ledenik, ki je segal daleč v gorenjsko ravan.

○ Tri metre visoki paradižniki. Letošnje leto je prav ugodno za vrtnarje, ki se morejo vsi postaviti s prav lepimi pridelki. G. Karel Kačar, telefonist reševalne postaje nam je s ponosom pokazal svoje krasne paradižnike, ki so zrasi na njegovem vrtu na Vidovdanski cesti 12. Stebla teh paradižnikov so dosegla višino nad 3 metre in imajo posamezna stebila tudi po 20 in več lepih sadežev. Tako lepi paradižniki so tudi za Ljubljano redkost.

○ Cenjene čitatelje opozarjamo — preseljitveno naznanilo lekarne g. Mr. Ph. Anton Ustar.

Demagogija s Prekmurjem

Slov. krajina, 12. avgusta.

Na dan petnajstletnice naše svobode bodi zapisano, da »Jutro« nima sreče s svojim poročanjem o Slovenski krajini. (Mimogrede bodi povedano, da se »krajina« pravilno piše z majhno začetnico!) Netočna in tendenčna poročanja so dosegla v teh letih višek. Zadnje dni smo videli tak slučaj, 9. t. m. pa se je oglasil v »Jutru« neki H. I., ki je zaslužen demagog s svojimi vrsticami, a popoln kulturni analfabet! On si namreč drzne pisati z debelimi črkami: »Res pa je, da naziva »Slovenska Krajina« ni rabil nihče ne v prejšnjih časih in ne po osvobojenju...« Kljub temu, da je bilo ponovno zapisano (zadnjič v »Slovincu« 13. jul. t. l.), da se je naziv »Slovenska krajina« rabil že davno pred osvobojenjem — in celo v Mariboru, kjer je »Slovenski Gospodar« rabil to ime n. pr. 22. avg. 1878; doma pa so rabili to ime od začetka slovenske publicistike, to je od prvega »Kalendara« dalje; sam dr. Ivanec n. pr. 1. 1904, str. 65; 1. 1906; str. 51, 102 itd. Drugi v Kalendariju 1905, str. 68 in odslej stalno. Naziv »prekmurjski« se pojavi prvič 1. 1919 v domačem tisku. — Bedasto je, kar piše H. I., da nekdo zahteva, da se naj »za Prekmurje uradno prizna naziv Slovenska krajina!« Kdaj in kje? Sploh pa: uradnega naziva »Prekmurje« nikjer ni! Vsa resna publicistika in znanost pa rabi naziv »Slovenska krajina«, dasi demagog modruje, da se je vse to pričelo »pod vplivom raznih samoslovenskih podvigov« in da rabi to ime »le par ljudi kot umetno skovanko...« Vsak dober solarček vidi skovanko v imenu »Prekmurje«, dočim »Slovenska krajina« po normalnih jezikovnih pojmih pač ni skovanka! Ponosni smo pa lahko na »samoslovenske podvige« svojih prednikov 1. 1904 in še 1780, ko so pisali na Madžarskem »Slovenska okroglinja!« Danes pa spada med teh »par ljudi« sledeča vrsta: dr. A. Melik in J. Orožen v »Zgodovini Jugoslovancev« (1929), str. 13 in 14, dr. Slavič, dr. Grafenauer, dr. V. Bohinec na veliki karti Dravske banovine, avtorji Slovenske čitanke za II. r. (pet jih je), celo urednik »Jutra« B. Borko in še vrsta resnih spisov. In končno: isti H. I. je dal v istem »Jutru« 1929, št. 192, nekemu članku naslov »Slovenska krajina!« Torej padejo vsi očitki tudi nanj... Druge strani pa si ne bomo ogledovali. Prepuščamo jim »idejno-politično opredeljenost«, ki jo izpoveduje zanje »H. I.«: »Ostani! Prekmurci kot del enotnega jugoslovanskega naroda: Prekmurci, Slovani, Jugoslovani, Slovenci (oh!...) in to brez vseh primesi kake plemenske individualnosti (!) kako naj to razumemo?«, partikularizma, regionalizma ali pa celo našega umirajočega — separatizma.« (Dobesedno po »Jutru« 9. t. m., str. 5.) Svetujemo piscu, naj se preseli na Mars ali kam drugam, pa ga ne bo motil »regionalizem« in vsi podobni spaki, ki mu mešajo glavo... Ali ni »partikularizem« itd., da se proglašajo »Prekmurci« — za »Slovinci« (ali ni to separatizem?) — kar v štiri kategorije se je uvrstil — le na človeka je pozabil in z njim na pamet.

Zagorje

Zagorski občinski proračun še vedno ni potrjen. Da je zaradi tega zmeda pri plači nameštencev, je razumljivo. Zadnja občinska seja ni bila sklepna, ker so manjkali člani večine.

Ptuj

Smrtna kosa. V Zabiaku pri Ptujju je umrl ugledni posestnik Franc Anžel, v starosti 48 let. — V ptujski bolnišnici pa je umrl Alojz Sakelšek, sin viničarja iz Vreje. Star je bil še komaj 22 let. Naj v miru počiva!

Mariborske vesti:

Bilanca Mariborskega tedna

Maribor, 20. avgusta 1934.

Mnenje predstavnikov mariborskega gospodarstva.

Mariborski teden je s prireditvami na Mariborskem otoku srečno zaključen. O letošnji vrednosti njegovega zabavnega dela (izvzete so pri tem prireditve na otoku) smo svoje mnenje že povedali. Za nami so izrazili skoraj isto mnenje tudi ostali listi. O gospodarskem učinku Mariborskega tedna smo se informirali pri predstavnikih tukajšnjega gospodarstva. Uredništvo »Slovenec« v Mariboru je dobilo nato naslednje odgovore.

Za trgovino je bil uspeh Mariborskega tedna negativen. Skoraj vse stroke izjavljajo, da je promet nazadoval v avgustu za 30 odst. Sicer je res, da je avgust v trgovini najslabši mesec, vendar gre dosti nazadovanja tudi na račun pretiranega zapravljanja. Ugleden manufakturst, ki ima veliko trgovino na obroke, pravi, da mu 70 odst. dolžnikov ni poravnalo obroka za avgust. Kričoč z gumijastimi ovratniki pod kostanji na Aleksandrovi cesti je prodal v istem času več ovratnikov, kakor vsi mariborski trgovci skupaj, dasi imajo oni isto blago ceneje v zalogi.

Za obrt je bil Mariborski teden zlasti v reklamnem oziru važna prireditve. Mariborsko obrtništvo se je postavilo letos z dobro razstavo, ki bi se lahko pokazala povsod. Razstavljeni izdelki so bili res na višku ter so vsem obiskovalcem razstave nazorno predložili pomen, ki ga ima obrtništvo v narodnem gospodarstvu. Direktno koristi, izvirajoče iz naročil, se bodo šele pokazale. Vsekakor je dala razstava pobudo za koristno tekmovanje in to bo obrtništvo samo v korist. Priporočljivo bi

bilo za bodoče to razstavo samo še bolj temeljito pripraviti in bolj smoteno organizirati.

Največ koristi od Mariborskega tedna je imel še tujski promet. V Maribor je prišlo po izjavah funkcionarjev Marib. tedna okoli 5000 tujcev. Mnogo so bili zastopani Avstrijci, ostali pa so bili največ iz Slovenije, le v manjši meri iz južnih delov države. Vsi ti tujci so gotovo pustili v mestu precej denarja. Hoteli in ostala prenočišča so bila precej dobro zasedena. Manj so zadovoljni kavarnarji in restavradorji, z izjemo onih seveda, ki so prodajali na zabavnem prostoru Mariborskega tedna. Radi navala na zabavišče so trpeli ostali lokali v mestu, še bolj pa v periferiji.

Vse te izjave nam kažejo, da se bo moral Mariborski teden v prihodnje na podlagi triletnih izkušenj preorientirati. Omejiti bo treba čezmerno izsuševanje žepov mariborskega prbivalstva na zabavišču, saj so samo razne neresne atrakcije odnesle v tujino nad pol milijone dinarjev. Morda bi mogla uprava tedna v lastni režiji oskrbeti primerno zabavo, saj bi se to gotovo izplačalo. Če delajo nadalje razni inozemski kričarji pod svojimi mavelami sijajne kupčije, bi jih mogli tudi domačini na bolj soliden način, le podjetnosti je treba. Pritegniti bi bilo treba k aktivnemu sodelovanju vse panoge, ki so tipične za Maribor. Mislimo tu predvsem na tekstilno industrijo.

Dalje je treba dati tednu tudi v kulturnem oziru nekaj boljši in bolj soliden temelj. O »Kulturni prireditvi v Črni mlaki« letos nameroma nismo poročali. S tako predstavo nam mariborsko gledališče vsebinsko ne more dati dobrega sprilčevala, dasi je bila tehnično dobro pripravljena.

Mladina Slovenskih goric na verski manifestaciji

Maribor, 20. avg.

Delovna skupina fantovske KA pri Negovi je obhajala v nedeljo 19. t. m. lep praznik, ki se je razvil v krasno manifestacijo slovenjehorjskih fantov. Blagoslovljen je bil novi prapor negovske delovne skupine FKA. V nedeljo zjutraj so domači fantje v častnem številu pristopili k mizi Gospodovi. Popoldne pa so k blagoslovitvi prišli fantje iz celih Slovenskih goric. Prišli so peš, na okrašenih vozovih in okrašenih kolesih. Praznično pritrkavanje zvonov je oznanjalo praznik versko zavedne mladine. Cerkev se je skoraj napolnila samih fantov in moških. Dekan Gomilšek je v pridigi razvil krasne misli o pomenu novega prapora in navduševal mladino k zvestobi do katoliških načel. Po pridigi se je izvršila blagoslovitev prapora, katero je izvršil dekan Gomilšek ob asistenci domačega žup. Granfole, šentlenarskega kaplana Kordeža in kaplana od Marije Snežne Janka Rojhtja. Sledile so pete litanije Matere Božje. Po večerni seji se je vršilo v grajski dvorani versko zborovanje moških in fantov. Do zadnjega kotička so pro-

storno dvorano napolnili moške in fantje. Zborovanje je otvoril domači g. župnik Granfola ter podal besedo zastopniku škof. vodstva FKA Mirku Geratiču, ki je v lepih izjavah očrtal delo mladine v Katoliški Akciji v tesnem sodelovanju z duhovniki. Sledili so pozdravi zastopnikov delovnih skupin. V imenu domačih fantov je pozdravil došle goste Franc Fekonja. Pozdrave so prinesli: Kramberger Franc iz Sv. Lenarta, Mohorič Stanko od Sv. Antona, Perko Leopold iz Marije Snežne, Kramer Janez od Sv. Ane, Žižek Miha od Sv. Benedikta, Minih iz Sv. Trojice in Drago Munda iz Maribora. Iz vseh govorov in pozdravov je izvenela ena sama misel kakor prisega: Zvestoba katoliškim načelom, zvestoba Kristusu Kralju. Zaključne ognjevitve besede je spregovoril dekan Gomilšek. S pesmijo »Povsod Boga« se je zaključila lepa manifestacija slovenjehorjskih fantov, kateri so vedno ob vsaki priliki, in bodo tudi v današnjih kritičnih časih, polnih zmed in nereda pokazali, da pravilno razumejo svojo nalogo pri izvajanju svojega apostolata, da zopet zavladajo Kristus Kralj v dušah in srcih vseh ljudi.

Važen izum Mariborčana Šolarja

Maribor, 20. avgusta.

Na razstavi Mariborskega tedna je vzbujala splošno pozornost obiskovalcev plinska peč za kopalnico, ki je popolnoma domače delo. Izumil jo je tehnik mariborske mestne plinarne g. Bogomir Šolar, izdelala pa tvrdka Kovina. Pred sličnimi inozemskimi izdelki, ki so bili razstavljeni poleg tega čisto domačega proizvoda, se odlikuje izum g. Šolarja po čisto originalnih napravah za absolutno sigurno rokovanje, ki onemogoča vsako uhajanje plina in s tem združene nesreče. Odlikuje se po mnogo večji izrabi gorilne toplote, pa tudi v ceni. Inozemskim izdelkom je cena 3500 do 4500 Din, domačemu pa 2500 Din, dasi presega v izdelavi, kakor tudi po zunanem izgledu tuje naprave. G. Šolar je sedaj poleg plinske peči za kopalnico izdelal tudi plinski avtomat, ki omogoča napeljavno tople vode po celem stanovanju. Avtomat deluje absolutno samogibno. Kakor peč, je tudi avtomat izdelan po originalni zamisli ter so njegove posebnosti: fina regulacija z ozirom na počasni vžig in hitro zaporo plina ter popolna sigurnost, ki prepreči vsako nesrečo. Velika prednost pa je v ceni: inozemski slični aparati stanejo 4500 do 5500 Din, domači izdelek pa ne bo stal niti 3000 Din. — G. Šolar dela sedaj na sestavi malega kuhinjskega plinskega grelca, ki bo zopet opremljen z njegovimi originalnimi zaščitnimi napravami ter bo zelo poceni. Mlademu izumitelju gre velika zaslug, ker nas bo tudi v tem pogledu osamosvojil pred inozemskimi dragimi izdelki.

*

○ Požar je izbruhnil v blevu kolonista Ličardo Josipa na Petčevskem marofu. Zgoraj je strešni stol, 17 centov sena in razno gospodarsko orodje. Zavarovalnica znaša samo 4000 Din. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

○ Utonila je v dolinjedavskih gorah ob Muri 6 letna Katarina, hčerka posestnika Stefana Horvata. Medtem ko je šel oče v mlin, je zašla deklica k vodi in padla v njo. Trupla še niso našli.

○ Poskušen vlom. Od sobote na nedeljo zvečer so vlomili neznani storilci v tekstilno tovarno Thoma v Mlinski ulici. Po načinu vloma se da sklepati, da so bili isti vlomilci kot zadnjič. Od atrani železnice so prišli skozi okno v pisarno, kjer so vlomili v blagajno in stikali za denarjem. Odneli so 2500 Din ter so izginili brez sledu.

○ Avtomobilska nesreča. Komaj so po večtedenskem prestatku redne vožnje za silo popravili avtobus, ki je vozil na progi Maribor-Spečina, že je snoči doživelo podletje novo nezgodo. V nedeljo okrog 8 zvečer je vozil avtobus 20 romarjev, ki so se vračali z božje poti pri Mariji v Pušavi, pri Gorjki Kungoti, blizu orožniške postaje, se je zlomila zadnja os in eno kolo je odletelo v strugo Peanice. Pri tem so trije romarji zadobili samo lažje praske, vsi so nato nadaljevali pot peš v Svečino. Radi te nezgode je spet za nedoločen čas ustavljen avtobusni promet proti Svečini.

○ Nezgode. Pri Sv. Križu nad Mariborom je padel v nedeljo 32 letni dninar Jakob Makol s

kolesa in si poškodoval pri tem precej močno desno ključnico. V Sl. Bistrici je padla 5 letna hčerka art. kapetana Nada Vrba tako nesrečno, da si je zlomila desno roko. Ključavničarju Emilu Toplaku, uslužbencu pri tvrdki Zelenka v Mariboru, je stroj odtrgal dva prsta desne roke. Vse imenovane so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

○ Tujski promet. V prvi polovici meseca avgusta je bilo pri policiji v Mariboru prijavljenih 1225 tujcev, od teh 309 inozemcev. Od inozemcev je bilo 85 oseb iz Dunaja, 71 iz Grada, 233 pa iz drugih krajev inozemstva.

○ Rokorborje v Mariboru. V unionski dvorani so se pričele dne 16. t. m. rokorborje, nova atrakcija za Maribor. Najznamenitejši pri tem so sampioni: Franc Pachradi (Dunaj), Abramov (Rusija), Walter Homann (Nemčija), Kahouta (Indija), Markovič (Jugoslavija) in Keršič (Gradec).

○ Izlet z avtomarom v Maria Zell v dneh 23. in 24. ter 30. in 31. avgusta. Cena 210 Din, Putnik. Maribor.

○ Mesto venca na grob pok. ministra Antona, Sušnika sta darovala Ana in Jernej Korošak pri Kapeli 200 Din za tukajšnjo dijaško kuhinjo. Bog povrni vrlima darovalcema ta dar.

Celje

○ Pred oltar. Zadnje dni so se poročili v Celju: Kele Mihael, cink. delavec in Artinjak Ema, gostilničarka, oba iz Gaberja; Roje Josip, delavec iz Medloga in Lednik Marija, tov. delavka z Ostrožnega; Zapašek Martin, trg. pomočnik in Turk Marija, šivilja, oba iz Celja; Hackl Franc Josip, višji p. kontrolor v in Pavšek Roza, gospodinja, oba iz Celja; Pössnig Leopold, zas. uradnik v Celju in Zorko Justina, uradnica iz Zreč Cestitama.

○ Davčna uprava v Celju sporoča vsem, ki so oddali pri njej stare obveznice 2½% vojne škode v zamenjavo in še niso dvignili novih, naj takoj dvignejo pri imenovanju upravi od 8 do 12 dopolne nove obveznice, a najpозnejše do 30. avgusta 1934. Seboj je treba prinesiti verz o predaji starih obveznic in pravilno izpolnjeno priznanico.

○ Pretep med rudarji. V noči od nedelje na ponedeljek okrog polnoči so se stekli v kantini v Zabukovci zabukovski in liboški rudarji. Nekdo je napadel 36 letnega rudarja Ferdinanda Rezorja iz Megojince z nožem in mu prerazal zapestje na levi roki in ga zabodel v nadlaket. Rezor je prišel včeraj zjutraj še sam v Celje, pri neki stranki pa mu je prišlo slabo in je moral iskati pomoči v bolnišnici.

○ Nesreča pri delu. 39 letni viničar Drogenik Miha iz Poljčan je v soboto doma podiral smreke: pri delu je padlo nanj drevo, mu zlomilo levo ključnico in poškodovalo desno nogo. — Trbovšek Ana, 44 letna dninarica, z Rečice ob Savinji se je v nedeljo peljala z vozom; med vožnjo se je konj splašil, Trbovškova je skočila z voza in si pri skoku zlomila desno nogo.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«

Odločna beseda društva medicincev

za novo bolnišnico v Ljubljani

Društvo medicincev v Ljubljani kot edini predstavnik slovenskih medicincev, bodočih zdravnikov, izroča javnosti daljšo spomenico, iz katere posnemamo:

Sedanja državna bolnišnica v Ljubljani je bila odprta leta 1895., torej skoro pred 40. leti. Res je sicer, da je bila takrat ena najmodernejših zdravstvenih ustanov na jugu, toda že v prvih letih njenega poslovanja se je jasno pokazalo, da naraščajočim potrebam mesta in dežele ne bo mogla dolgo ustrezati. Pri izdelavi načrtov posameznih oddelkov in tudi bolnišnice kot celote se je očito premalo upošteval nadaljnji razvoj Ljubljane in cele Slovenije ter sorazmerno s tem naraščajoče potrebe. Posledice so se najprej pokazale na kirurškem oddelku, ki končno radi pretesnih prostorov in preobremenjenosti ni več ustrezal higijenskim predpisom. Skoro 25 let so si posamezni primariji prizadevali, da bi dogradili II. oddelke. Toda ves trud pred vojno in po njej je ostal brezuspešen, dokler niso slučajno sepe in pet smrtnih primerov v februarju in marcu 1933. leta vsem jasno pokazali, da je postalo delo na kirurškem oddelku ne samo zelo oteženo, marveč tudi higijensko nedostojno in nevarno. Dobro leto po omenjenih primerih je stopilo »pereče« vprašanje razširitve bolnišnice vendarle v odločilno fazo.

Jasno je, da se pri reševanju tega vprašanja ne smemo omejiti samo na sedanjo potrebo. Iz zdravstvenih, pa tudi zgolj gospodarskih in finančnih ozirov sledi, da moramo misliti na zahteve in potrebe ne samo prihodnjih let, ampak tudi prihodnjih desetletij. Vsaka rešitev, ki tega ne upošteva, je zgrešena in škodljiva. Saj prav to nam kaže zgodovina splošne bolnišnice v Ljubljani; vsa brezuspešna prizadevanja za izpolnitve, odpuščanja še neozdravljenih, zavračanja zdravja potrebnih in končno oni primeri sepe spomniti preteklega leta. Statistika ljubljanske bolnišnice o številu oskrbovanih bolnikov nam kaže, kakšnim zahtevam bi morala splošna bolnišnica v Ljubljani ustrezati in s kakšnimi razvojnimi možnostmi mora splošna bolnišnica v Ljubljani računati. Od leta 1923 do 1931 je naraslo število oskrbovanih bolnikov od 13.514 na 21.549, torej povprečno za več kot tisoč v enem letu. In to je popolnoma razumljivo: saj je Ljubljana središče ene najnaprednejših pokrajin v državi in ravno zato, ker je njeno središče, ji stavi cela Slovenija zahteve, katerim mora biti Ljubljana sposobna ustrezati. To velja prav tako za zdravstvo, kakor za gospodarstvo, upravo in prosveto. Iz statistike (Medicin. doizvajal. leta 1933) je razvidno, da je bilo leta 1931 v 17 splošnih bolnišnicah v Sloveniji oskrbovanih skupno 49.570 bolnikov iz bolnišnic; od teh so zdravniki v Ljubljani v splošni bolnišnici zdravili 21.549, to je 43,4% vseh bolnikov. Ta visoki odstotek nam točno pove, kaj cela Slovenija danes nujno potrebuje: veliko centralno bolnišnico v Ljubljani, opremljeno z vsemi medicinsko tehničnimi pridobitvami, ki bo imela vse, kar zahteva moderna medicina za uspešno delo na polju narodnega zdravstva, za vzgojo domačega zdravniškega stanu in za napredek zdravniške znanosti, ki bo imela torej tudi kliniko.

Vključ vsem oviram, ki jih stavlja današnja doba, je nesporno dejstvo, da se Ljubljana razvija in da naraščajo potrebe in zahteve vsega slovenskega prebivalstva. Prav tako, kakor je pred vojno vzrasla iz življenjske potrebe Slovencev zahteva po slovenski univerzi, torej tudi popolno medicinsko fakulteto. Zato se pri tem vprašanju ne smemo ozirati na nerazumevanje gotovih krogov od takih zahtev. Saj je znano, da je na malih fakultetah možen mnogo intenzivnejši študij in da

nudijo male klinike medicincem več možnosti, da si pridobijo potrebne ročnosti in vsakdanje zdravniške umetnosti. Statistike pripovedujejo, da imajo Nemci danes na poldrug — dva — milijona ljudi po eno medicinsko fakulteto s kliniko. Velike, znamenite klinike (München, Berlin) v ničemer niti najmanj ne zmanjšujejo potrebnosti malih fakultet, na katerih ima vsak student dostop do praktičnega študija. Nedvomno si more medicincem zares dragoceno obogatiti svoje znanje pri znamenitih strokovnjakih velikih univerz šele takrat, ko se je na mali fakulteti ob ugodnih študijskih razmerah na to pripravil.

Iz potrebe po najuspešnejšem torej, kliničnem načinu zdravljenja, iz težnje za uspehom in napredkom domačega zdravniškega stanu in iz naraščajočega števila slušateljev sedanje okrnjene medicinske fakultete, bo izšla odločna zahteva po popolni medicinski fakulteti in po popolni univerzi in to v prav taki obliki, kot nam je priborila sedanjo, čeprav okrnjeno univerzo.

Današnjim potrebam Slovencev ne ustreza torej niti razširjanje sedanje bolnišnice proti Škofiji ulici, niti zazidavanje zemljišča ob Poljanski cesti nasproti »Domobranski vojašnici« z zasilnimi pomožnimi paviljoni. Življenjska potreba Ljubljane in vse Slovenije je velika, osrednja bolnišnica s prapravljenimi prostori za kliniko. Učimo se od preteklosti in ne ponavljamo istih napak!

Zato naj se za tako bolnišnico nemudoma izdelajo popolni načrti, v katerih bodo že vključene vse poznese dozidave ozir. dopolnitve in v katerih bodo obenem vključeni načrti za posamezne klinike. Na zemljišču, ki bo primerno tem načrtom (n. pr. na ljubljanskem polju proti Ježici ali Št. Vidu) pa naj se začne s postopnim grajenjem posameznih paviljonov, najprej za kirurgijo, tuberkulozo in nalezljive bolezni ter duševne bolezni, nato pa postopno po potrebi in po načrtih z ostalimi oddelki.

S tem v zvezi pozivlja »Društvo medicincev v Ljubljani« vso slovensko javnost, da protestira proti zasilnemu krpanju nedostatkov naših zdravstvenih ustanov in polovičarskemu reševanju naših zdravstvenih potreb, da torej odločno nastopi proti izpolnitvi drž. bolnišnice v Ljubljani z adaptacijo »Št. Peterske« vojašnice, to pa:

1. Zato ker prostori in zgradbe »Št. Peterske« vojašnice, o katerih so deljena mnenja, ali se sploh še skladajo s higijenskimi zahtevami in sanitetskimi tehničnimi predpisi, ne morejo biti v nobenem slučaju primerni za katerikoli bolniški oddelke, kaj šele, da bi ustrezali nujnim danim potrebam.

2. Zato ker je možna adaptacija več kot 200 let stare vojašnice v bolniško-oskrbno namene le z ogromnimi izdatki, katere bi gotovo lahko koristnejše izrabili pri gradbi paviljonov, ustrezajočih vsem higijenskim in sanitetko-tehničnim predpisom.

3. Zato ker so v šentpeterski vojašnici nameščene važne socialno-zdravstvene ustanove (bakteriološki, veterinarski zavod, šola za sestre pomočnice, državna delavnična proteza), ki so prav gotovo potrebne. Za vse te ustanove bi bilo treba poiskati novih prostorov, kar bi bilo zopet zvezano z novimi izdatki.

4. Zato ker vsako zasilno reševanje tolikih problemov, prikojeno današnjim okoliščinam, samo otežkoča delo za zdravstveni in higijenski napredek naroda.

5. Zato, ker bi bilo to tudi v finančnem oziru popolnoma zgrešeno. Zavedajmo se, da je naša pravica in dolžnost, da zahtevamo od države, da zadosti zdravstvenim potrebam vseh svojih državljanov.

Dva morilca čebel

Ptuj, 20. avgusta.

Radi ajdove paše je prepeljal več čebelarjev svoje čebele v vas Bukovec, 8 km oddaljeno od Ptuja, kjer je posebno dosti ajde. Med čebelarji sta tudi Franc Kene, trgovec v Budini, in Franc Lenarčič, upokojeni železniški uradnik iz Ptuja. Čebelnjake so postavili na zemljišču posestnika Franca Janžekoviča.

Ponoči od 17. na 18. t. m. je Janžekovič, ko se je spal, začel pri čebelnjakih ropot. Ko se je nato približal k čebelnjakom, so nenadoma začeli padati streli iz revolverjev. V istem hipu je sprožil tudi Janžekovič iz svojega revolverja, nakar sta dve moški osebi zbežali v temno noč. K sreči od streliv ni bil nikdo zadet.

Janžekovič je nato poklical domače in tudi obvestil orožnike, ki so prihiteli na kraj spopada. Našli so 22 panjev, imenovanih dveh, na tleh prevrnjenih, čebele pa so bile zadušene. Pri čebelnjaku so našli lonec, v katerem se je nahajala strupena brozga in galica ter brizgalica, kakor se rabi za škropljenje teršja v vinogradih. Razbojnik si napravili okoli 6000 Din škode. Orožniki so se podali takoj na zasledovanje rokovanjčev in so dva sumljiva tipa aretirali in izročili sodišču.

Ukradeni plen tatici ukraden

Ptuj, 20. avgusta.

Pred kratkim se je vozila z železnice v Maribor Antonija Mavrič, posestnica v Ljutomeru. Na postaji v Ptujju je vstopila v isti kupe mlada nepoznana ženska in se začela z njo razgovarjati. Ko se je čez nekaj časa Mavričeva za trenotek odstranila, je neznanica porabila priliko in ukradla iz torbice, ki jo je Mavričeva pustila v kupeju, ves denar v znesku 1800 Din. Tatvino je Mavričeva opazila šele v Mariboru po izstopu iz vlaka, ko neznanke ni bilo več nikjer. Tatvino je naznanila oblasti, ki je končno izsledila neznanke v osebi 20 letne Marije Podbreznik iz Sv. Urbana. Pri zaslišanju je Podbreznikova tatvino sleer priznala, trdi pa, da ji je bil denar zopet ukraden, ko je prenočevala na Sp. Bregu pri Ptujju. Preiskava je dognala, da je njena trditev točna, ker so pri hiši preiskavi zaplenili razno blago, ki je bilo, kakor dognano, kupljeno za denar, ki je bil ukraden tatici. Marijo Podbreznikovo so orožniki oddali v zapore obkrajnega sodišča v Ptujju, kamor so izročili tudi za ukraden denar kupljeno blago.

Koledar

Torek, 21. avgusta: Ivana, Frančiška Šantaleka.

Novi grobovi

† Neško Hočevar

Ljubljana, 19. avg.

Po dolgem in mučnem trpljenju je umrl v starosti 37 let dne 19. t. m. v drž. bolnišnici v Ljubljani računski poštni kontrolor Neško Hočevar.

Pokojnik je bil posebno znan in priljubljen med poštnimi uradniki na direkciji in v Ljubljani. Vedno prirojen in objektiv, je postal neizprosno, če je kje slutil hinavščino in koristoljubje. Kljub težki življenjski poti je bil dober človek. Kot dober pevec je sodeloval pri pevskem društvu Ljubljana. Rad je čital »Slovenca«, čigar dolgoletni naročnik je bil. Požrtvovalno je skrbel za mater in strica, ki ju bo njegova smrt najhuje prizadela. Za zvestim prijateljem pa žaluje tudi njegov ožji krog, ki so ga z njim družili isti pogledi na življenje in na stroko. Naj počiva v miru!

„Perion“ prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

Osebnosti

— Poročila sta se 19. t. m. v Splitu g. Boris Kambič, trgovec v Splitu, primorski rojak, z gđe. Anči Šuc, primorsko rojakinjo. Kot priči sta fungirala gg. dr. Kambič Mirko, zobni zdravnik v Ljubljani, brat ženina, in g. dr. Šuc Stane, odvetnik koncipijent v Sošanju, brat neveste. — Bog daj srečo!

Ostale vesti

— Vpisovanje na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani, Gregorčičeva, bo dne 1., 2. in 3. septembra dopoldne. V I. razred se sprejemajo tisti, ki so dovršili nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom ali meščanskim šolo z završnim izpitom. K vpisovanju za I. razred je treba prinesiti: prošnjo, kolkovano z 5 Din, izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu ali o završnem izpitu, rojstni list, davčno potrdilo radi odmere šolnine, 150 Din za kolek prijave, zdravstveni fond in drugo. Dne 3. septembra ob 12 bo na razglasni deski objavljeno, kdo je sprejet in kdo je odklonjen. Sprejeti bodo v času od 12—13 dopoldne in od pol 15—16 popoldne dne 5. septembra plačali šolnino. Nesprejeti bodo ob istem času dobili pri elugi dokumente in vplačani denar. Pri sprejemu bodo imeli(e) tisti(e) prednost, ki bodo ostali(e) v domačih trgovskih, industrijskih ali obrtniških podjetjih. K vpisovanju za II. razred je treba prinesiti: izpričevalo o dovršenem I. razredu, prijavo, kolkovano z 50 Din, davčno potrdilo radi odmere šolnine, 100 Din za zdravstveni fond in drugo. Šola se bo pričela dne 13. septembra s v. m. v. v Križankah ob 9. Po službi božji se zbera učenci(ke) v svojih razredih. Vojško službovanje. Absolventi drž. dvorazrednih trgovskih šol imajo pravico na dijaški rok. —

Evharistični kongres na otoku Krku

Vrbnik, 16. avg.

Bil je krasno organiziran, pa je z božjo pomočjo tudi krasno uspel. Za uspeh kongresa je molilo ljudstvo vsako nedeljo po vseh cerkvah škofije že od maja naprej. Zanimanje za kongres je raslo od tedna do tedna. Vernikom so bila večkrat prečitana pastirska pisma o kongresu. Izdan je bil poseben, zelo okusno tiskan letak s sporedom in pozivom na kongres. Tako so bili verniki za kongres dobro pripravljeni in navdušeni.

V Vrbniku se je začela neposredna duhovna priprava že v soboto, 11. t. m. Vsak dan je imel jezuit o. N. Buljan iz Zagreba krasne govore. Nedelja, 12. t. m. je bila posvečena otrokom. Peš so prišli v Vrbnik tudi do 15 km daleč. Vsi so prešli sv. obhajilo že doma ter se po skromnem zajtrku veselo podali na pot. Otroci se je zbralo 1150; razdeljeni so bili po skupinah, deklice posebej, dečki posebej; vsaka skupina je imela posebnega voditelja, oziroma voditeljico. Ob pol 11 je prišel mednje škof Srebrnič s Krka. S petjem so sprejeli škofa v župno cerkev, kjer je bila ob 11 sveta maša samo za otroke. Med sveto mašo jim je škof govoril o veselju! Popoldne ob 3 se je razvila procesija otrok, katero je vodil prevz. sam. Slovesnost procesije je posebno povzdignil starinski kip Matere Božje, ki so ga nosili bogoslovci. Vrstili so se divni prizori! Procesija se je vila po cesti v pristanišče, tako da jo je mogel vsak vedno in vso videti. Vsa procesija je bila v petju in čistem otroškem veselju! Srečnost je bila

zaključena z blagoslovom. Pred odhodom je škof vsakemu otroku dal spominsko podobico s tiskanim napisom: »Pod zastavo sv. Križa, pri Jezusu in Mariji, naše je mesto!«

Tak je bil uvod v slovesnost 15. avgusta. Prejšnjo noč in na praznik dopoldne je deževalo. Navdušenje ljudstva se je pokazalo posebno v tem, da jih je prispelo na kongres, kljub slabemu vremenu, do 6000, in to iz vseh župnij na otoku; poleg tega se je zbralo še 30 duhovnikov, vsi bogoslovci in dijaški malih semenišč. V dežju so prisostvovali pontifikalni sv. maši na prostem; v dežju tudi javnemu zborovanju, ki je prekrasno uspelo. Opoldne je posijalo sonce. Zavladalo je splošno veselje in navdušenje. Pri zborovanjih posameznih skupin je ljudstvo napolnilo dvorane do zadnjega kotička. Sledila je procesija s Najsvetejšim, kakršne v Vrbniku nihče ne pomni: skupina za skupino se je ob petju in molitvi spuščala v serpentinah k morju, po drugi poti pa zopet prihajala na trg. Med potjo sta igrali dve godbi. Na trgu je bil zaključni govor in blagoslov. Tisoč in tisoč desne je, na poziv o. Buljana, prislego zvestobo Jezusu in Cerkvi. Bilo je nepopisno lepo!

Dobro blago se samo hvali, ali kupci morajo vsaj zvedeti zanj. Zato Vam povemo, da je PST Patent Stopf Twist sijajna novost, ki ga vsaka gospodinja že dolgo išče, saj ji omogoča krpanje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj mnogo lepše in hitreje nego na roko. PST Patent Stopf Twist se dobiva povsod.

— Pri ljudeh, ki so pobiti, utrjeni, nesposobni za delo, povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica prsto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki dokazujejo, da je Franz-Josef« voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprtje črev pri duševnih delavcih, slaboživcih in ženskah.

Poziv absolventom in absolventinjam vseh šolskih let od 1910-11 dalje, Ministrstvo trgovine in industrije je na podlagi § 19. zakona o obrtnih izdelovalcih dne 21. aprila 1934 II. br. 13.850-N pravilnik o učnih zavodih in šolah, katerih izpričevala popolnoma ali deloma nadomeščajo učno dobo in dobo zaposlitve. Na podlagi člena 2. tega pravilnika velja izpričevalo o uspešno dovršeni dvorazredni trgovski šoli kot dokaz popolne izobrazbe za opravljanje trgovskega obrata. Kar velja za izpričevalo o završnem izpitu, velja tudi za vsa odhodna izpričevala, ki so jih absolventi te šole poprej prejeli. Zato vabim vse dozdajne absolvente(inje) naj se zgledajo z odhodnimi izpričevali, oziroma z izpričevali o završnem (končnem) izpitu v ravnateljski pisarni, da dobijo na izpričevalo novo klavzulo. Kdor pošlje izpričevalo po pošti, naj navede svoj natančen naslov in položaj ter priloži 5.50 Din. Trgovskim, bančnim in industrijskim podjetjem bi mogel pripomočiti še nekaj sposobnih absolventov in zlasti absolventin. Obrniti naj se blagovolijo na direktorja Drž. dvoraz. trgovske šole v Ljubljani.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča našim moškim in mešanim zborom sledeče pesmi: Adamci K.: Slovenski akordi I. in II. zv. za moške in mešane zборе. Vsak zve-

zek Din 30. — Aljaž I.: Mešani in moški zbori I. do VIII. zv. po Din 10; IX. zv. Din 16; II. zv. je razprodan. — Bajuk M.: Zbirka slovenskih narodnih pesmi IV. zv. za moške, mešane in ženske zборе, Din 16. — Bajuk M.: Zbirka slovenskih narodnih pesmi V. zv. za moške, mešane in ženske zборе, Din 18. — Bajuk M.: Narodne za moške, mešane in ženske zборе, Din 14. — Balatka-Simončič M.: Pesmarica moških zborov, Din 36. — Dev O.: Korotke slovenske narodne pesmi za moške, mešane in ženske zборе, Din 22. — Družović H.: Lira, Srednješolska pesmarica za moški zbor, I.—II. zv., po Din 28.

— Zakaj kupujete za drag denar falzifikate, ko domača, cenena, naravna JORDAN grenčica odlično deluje pri boleznih prebavnih organov.

— Varčena gospodinja pere vedno le z Zlatorog-ovim milom, ker si vsled njegove izdatnosti prihrani denar in ker je radi njegove velike čistilne moči kljub manjšim stroškom njeno perilo vedno lepo in čisto. Gospodinja, ki zna obratovati denar, trdi: »Le Zlatorog milo, da belo perilo!« In to je tudi res. Samo enkrat preizkusite Zlatorog-ovo milo in nikdar več ne boste prali drugače kakor le z Zlatorogom. Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

— Duh po potu. Uporabljajte Nivosa, ki je brez duha in neškodljiva. Regulira potenje zdrave kože, odstrani neprijeten vonj in slične posledice, kakor kvarjenje perila in obleke. Dobi se v drogerijah in apotekah. Velika steklenica Din 26.

— Pri iskanju sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, popite jutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Sport

Ilirija si je osvojila že tretje drž. prvenstvo v plavanju

Po državnem prvenstvu seniorjev, ki se je vršilo 29. julija in ki so si ga osvojili plavalci Ilirije, so zdaj njeni skakalci — juniorji in seniorji — osvojili še dvoje državnih prvenstev. V Karlovcu so namreč prvačili skakalci belo-zelenih na vsej črti in so zmagali v skokih juniorjev z 39 točkami (na drugem mestu je KSU z 18 točkami), v akokih seniorjev pa s 60 točkami, dočim jih je dosegel drugoplasirani KSU le 23.

Branko Zihl (SK Ilirija), državni juniorski prvak v skokih ter seniorski prvak v skokih z deske za leto 1934.

Juniorji se poslavljajo

Plavalni miting danes ob 20 na kopališču SK Ilirije

Plavalna sekcija SK Ilirije priredi danes ob 20 plavalni miting, na katerem bodo njeni juniorji pokazali ljubljanskemu športnemu občinstvu, še zadnjič pred državnim prvenstvom, uspehe svojega marljivega treninga.

Zadnjič delotnega državnega prvenstva se vrši v Dubrovniku. Dolga je pot do starodavnega mesta. Z njo so zvezani tudi stroški. S to prireditvijo pa hočejo juniorji sami doprinesiti k sredstvom, ki bodo omogočila njihov start. Zato prosimo vso ljubljansko športno občinstvo, da s svojim poseotom podpre njihov nastop ter s tem omogoči udeležbo naših marljivih juniorjev.

Ljubljanska Ilirija je dosegla dozdaj v državnem plavalnem prvenstvu za leto 1934 sledeče uspehe: 1. mesto v seniorskem plavanju; 1. mesto v skokih juniorjev; 1. mesto v skokih seniorjev; II. mesto v seniorskem waterpolu.

Kako se bodo odrezali juniorji, je še vprašanje. Pred seboj imajo veliko in težko nalogo.

Program nocojšnjega večera: 1. 50 m juniorji; 2. 100 m juniorke; 3. 100 m hrbtno; 4. 100 m prsno juniorke; 5. 4 krat po 50 m. Zanimiva borba med izenačenimi stafetami juniorjev in seniorjev: 6. Poekus rušenja rekorda na 50 m po Friču; 7. 100 m prsno juniorji; 8. 50 m juniorke;

9. Mihalek bo skušal rušiti svoj lastni rekord na 800 m; 10. 3 krat po 100 m mešana stafeta; 11. Prikaz plavalne šole trenerja g. Diebolda; 12. Waterpolo tekma med seniorji in juniorji.

Cene: sedeži 10 Din (sedeži so numerirani); stojišča brez razlike po 6 Din.

★

Vojaske nogometni reprezentanci Češkoslovaške Jugoslavije 6:1. Na nedeljski nogometni tekmi vojnih reprezentanc, ki se je vršila v Bukaresti, so Češkoslovaki z visokim rezultatom odpravili naš vojaški tim.

Sport v Celju. Pri nedeljski prijateljski nogometni tekmi med SK Rapidom iz Maribora in SK Atletiki iz Celja, ki se je odigrala popoldne ob 5 na igrišču pri Skalni kleti, je končala z rezultatom 3:3 (2:2).

Slovansko motoristično prvenstvo

Zveza motoklubov in I. hrvatski motoklub v Zagrebu priredi v dne 8. in 9. septembra na dirkališču Miramare veliko mednarodno dirko za slovenske prvenstvo.

Dodaj so prijavile svoje sodelovanje moto-representance Bolgarske, Češkoslovaške, Poljske in Jugoslovanske. Motokistične dirke slovenskih narodov bodo tvorile največji del v analiti naše motoristike. Tekom prihodnjih dni bo Zveza določila reprezentance Jugoslovanske.

Drž. prvenstvo v grško-rimski rokoborbi za l. 1934

Jugoslovanska težko-atletška zveza v Zagrebu priredi v dne 15. in 16. septembra t. l. tekme v grško-rimski rokoborbi za prvenstvo države za leto 1934.

DOLOČILA:

1. Tekmovanje se vrši po pravilih IWA, odno-
sno po pravilih IJAS v vseh kategorijah, t. j. ban-
tan do 36 kg, porosna do 61 kg, lahka do 66 kg, pol-
srednja do 72 kg, srednja do 79 kg, polteška do 87 kg
in teška nad 87 kg.
2. Pravico tekmovali imajo vsi Zvezini klubi z
verificiranimi atleti.
3. Prijave se sprejemajo do vključno 10. septem-
bra ter se na poznejše prijave ne bo oziralo.
4. Nastopa se v dresih in v čevljih za rokoborbo
ali v copatah.
5. Startnina, 10 Din za atleta, se plača pri teh-
tanju. Atleti, ki ne plačajo startnina, v nobenem slu-
čaju ne bodo mogli tekmovali.
6. Merjenje bo poldrugo uro pred tehtanjem.
7. Nagrade. Prvo, drugo in tretje plasirani prej-
mejo okusne kolajne.
8. Stroške bivanja plačajo atleti sami.
9. Žirijo odredi Zveza. Sano izprašani Zvezini
sodniki morajo vršiti dolžnost glavnega sodnika.
10. Kraj tekmovalja kakor tudi merjenje se spo-
roči v času med 12. in 15. septembrom potom služ-
benih glasil Zveze in to: Juturni list (Zagreb), Slo-
venec (Ljubljana) in Maribor, Naplo (Subotica), Ju-
gosl. Pošta (Sarajevo) in Politika (Beograd).
11. Za popust na železnico bo upravni odbor Zveze
potrebno ukrenil ter bodo o tem, potom službenih gla-
sil Zveze, obveščeni vsi klubi med 12. in 15. sep-
tembrom.
12. Zagreb, 17. avgusta 1934.

Predele: St. Bačko, I. r. Tajnik: Vilko Richter, I. r.

ZSK Hercega (predsedstvo). Vnžen in strogo ob-
vezan sestanek zastopnikov vseh sekcij kluba se vrši
dravi točno ob 20 pri »Kodariju«. Na sestanku se bo
razpravljalo in določilo definitivni program za proslavo
15 letnice kluba, ki se vrši v dne 6. in 7. oktobra t. l.
Vsled tega se pozivajo vse klubske sekcije, da zanes-
ljivo pošljejo svoje delegate, ki naj prinesejo s seboj
program proslave vsake sekcije. — Predsednik.

Izumi, o katerih nihče ne izve

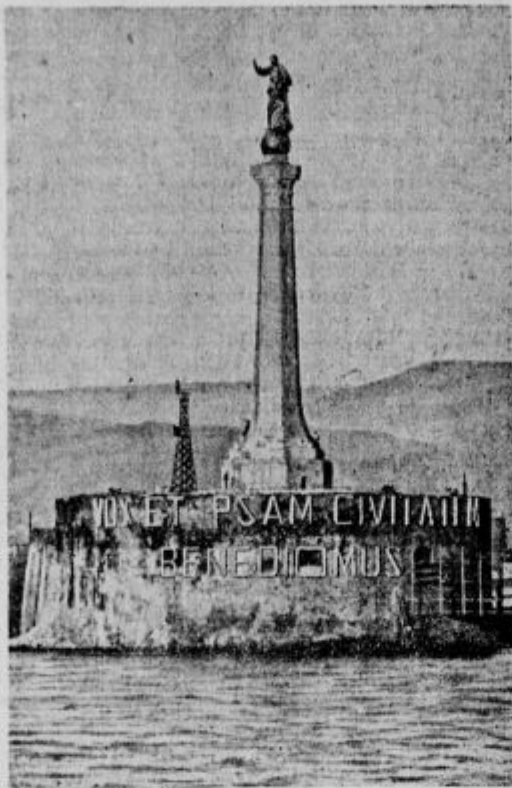
Doba zadnjih tridesetih let nam je prinesla epohalne izume; tehnika se je razmahnila in uveljavila v vseh panogah. Na mah je spremenila prilike in globoko posegla v naše življenje. In vendar obstoji veliko število izumov, za katere ne bomo zvedeli; merodajni krogi jih drže v najstrožji tajnosti.

Med te spadajo predvsem kemiški izumi, ki bi uničili v kratkem cele industrije, ako bi se uveljavili, in so jih tvornice kupile le zato, da jih prikrijejo in zadržijo. Poleg teh obstoji še cela vrsta vojaških izumov. Dobro organizirana mednarodna špijonaža je prinesla že marsikaj zanimivega na dan. Njena poročila nam vedo povedati o tem ali onem nevarnem orožju, in dasiravno so v tehniškem pogledu pomanjkljiva in si ne moremo ustvariti pravega vpogleda v zadevo, nam vendarle opišejo učinek in delovanje orožja.

Znano je, da razpolaga Francija s topovi, ki daleko nadkriljujejo artiljerijo drugih držav. Tudi topove, s katerimi so Nemci obstreljevali Pariz. — Bodoče francoske podmornice bodo prekašale vse druge. Francija je namreč kupila izum, ki omogoča podmornicam vožnjo v globokem morju. Tako zvani periskopi so konstruirani po doslej nepoznatih principih in so najpopolnejše opazovalne priprave.

O Ameriki vemo, da razpolaga z izumi, ki bodo nadkrilili današnje tanke. Novi tanki bodo hitrejši in okretnejši od onih na zapadni fronti. — Tajni izumi bodo v marsičem izboljšali tudi letalstvo. Angleži imajo največ takih izumov in jim je, ako se izumi uveljavijo, zagotovljeno prvenstvo v zraku. Zgradili bodo lahko letala, ki se dvignejo z mesta in na mestu pristanejo in bodo mnogo boljše od današnjih letal, ki potrebujejo za vzlet in pristanek letališče. Dasiravno je tako zvani helikopter vprav svojevrsten izum, ki bi nudil civilnemu letalstvu mnogo koristi zaradi varnejše in udobnejše vožnje, ga je vendarle angleško vojno ministrstvo pridržalo v najstrožji tajnosti. Ni dvoma, da se bo v bodoči vojni uveljavil in znatno okrepil angleško letalstvo. Mednarodna vojna špijonaža je izvedela, da leži v arhivih angleškega vojnega ministrstva tudi konstrukcija posebnega elek-

tromagnetskega topa, ki bo odstrelil kroglo s pomočjo na cev pritrjenega elektromagneta in ne več po eksploziji. Taki topovi bi predstavljali ogromno premoč nad sovražno artiljerijo, ki se ne bi mogla braniti pred tihim in nevidnim obstreljevanjem.

Novi Marijin kip v Messini, ki so ga te dni blagoslovili. Blagoslovitve se je udeležil sam papež na ta način, da je med obredom sprožil električni tok ter je kip oblila bajna svetloba. (Papež se kakor znano mudi v svojem poletnem dvorcu Castell Gandolfo.)

44 let ob sladkorju in vodi

V Maertolu na Portugalskem je umrla v starosti 56 let Marija Luziano. Kot mlado dekletce se je o priliki težke bolezni svojega očeta zaobljubila, da bo uživala samo sladkor in vodo. Živela je s to hrano 44 let.

Ali smemo pri ribarenju govoriti

Marsikdo bi dejal, da ne, in menil, da s tem ribe splašimo. Pa vendar riba ničesar ne sliši o našem pogovoru z ribičem, tudi tedaj ne, če govorimo na ves glas. Riba reagira le na pojave v vodi in bi jo splašil samo grom, ki bi potom zračnih valov povzročil tudi valovanje vode. Riba opazi najmanjši nemir na vodi in zadostuje, da zamahne z veslom, ali pa se narahlo zaziblje čoln.

Žepni radio. — Na pravkar otvorjeni radio-rastavi v Londonu je med drugimi razstavljen sprejemni aparat, ki ni večji od fotografske kamere in ga more vsak brez težave vzeti s seboj na počitnice.

Ob otvoritvi največjega podvodnega tunela na svetu, ki veže pod reko Mersey mesti Liverpool in Birkenhead. Dolg je 3½ km in 14 m širok. Delali so ga osem let in je stal 5 milijonov zlatih funtov. Slika je bila napravljena tik pred otvoritvijo: vhod v tunel se zapira zavesa.

Sahara se širi

Od jugozapadnega roba Sahare prihajajo vzemirajoče vesti: Ogromne peščene mase se vale proti tropični Afriki in uničujejo leto za letom po en kilometer plodne zemlje. Človek je upal še do nedavnega, da bo kos težavam v puščavi. Zgradil si je v peščenem morju ceste za težki promet, uredil železniške proge in z avtomobili in letali obvladal neizmerne daljave. Kako naj zdaj zaustavi prodiranje puščave proti zapadu?

S tehničnega stališča bi bilo najbolje zgraditi morsko ožino pri Gibraltarju in ločiti Sredozemsko morje potom vodnih poti v Saharo, ki leži mestoma pod morsko gladino. Toda kdo naj predvideva neizmerne posledice, ko bi izginilo Jadransko morje in bi upadla gladina Sredozemskega morja za 200 metrov?

Trst, Genova in Benetke bi se znašle sredi kopnega in izpremenjenim prilikam bi sledile naravne katastrofe, ki bi trajale tako dolgo, da bi se ustvarilo novo ravnotežje.

Kakor vedno v boju s puščavo, se bo moral človek tudi tu poslužiti edinega sredstva, ki mu ga nudi narava sama. S smotrenim pogozdevanjem bo moral braniti zapadno Afriko pred neizmernim peščenim morjem.

Neznosni davki na Kitajskem

V nekaterih provinciah na Kitajskem vladajo neznosne gospodarske prilike. Veliki davki tlačijo obubožano prebivalstvo in so za deželo prava šiba božja. Davčne oblasti postopajo samolastno in pobirajo ob vsaki priliki razne prometne davke, ki so z mednarodnimi pogodbami že zdavnej odpravljeni. Na Kitajskem so navadni davki nizki, toda davčna oblast jih pobira za več let vnaprej. Prebivalstvo pokrajine Sečvan je n. pr. že plačalo davek za l. 1992! Zanimivo je poročilo vikarijata Šengtua, ki je naročil na Francoskem za 1200 frankov mašnega vina. Za prevoz tega vina iz Šanghaja do Šengtua je moral plačati nad 10.000 frankov prometnega davka.

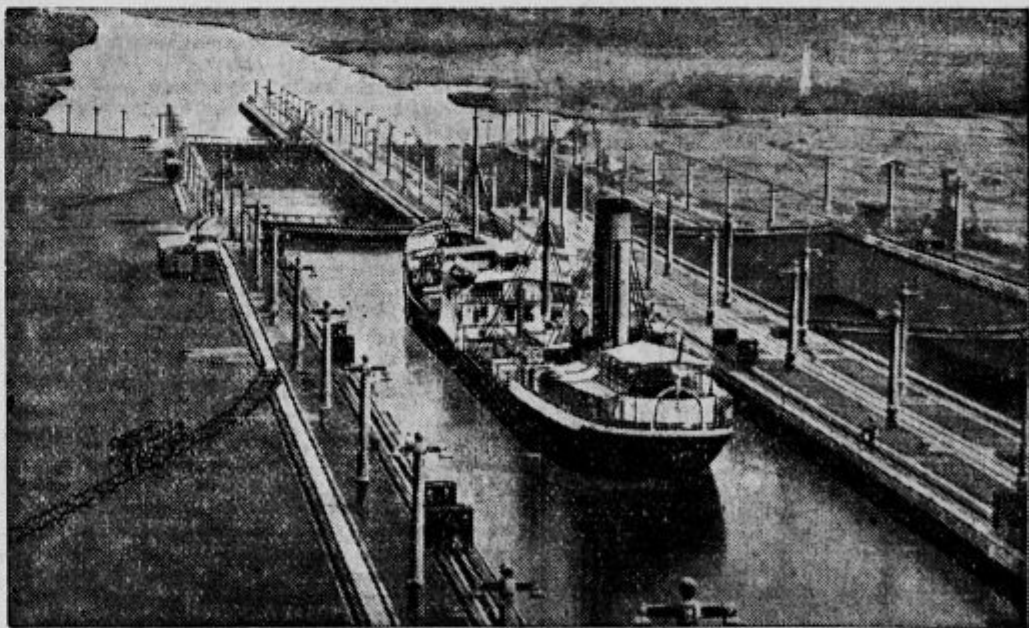
Prof. Schmidt, vodja nove »Čeljuskinove« ekspedicije. — Kakor znano, je prof. Oton Schmidt vodil ekspedicijo na ruskem ledolomilu »Čeljuskin«, ki se je v ledenem morju ponesrečil, posadka pa se je rešila na ledeno ploščo. Po komaj prestalih naporih in hudi bolezni se pripravljala prof. Schmidt že zopet na novo ekspedicijo. Prihodnjo pomlad odrine s svojimi sodelavci na pot, da preišče možnosti za pomorsko pot med Alasko in Sibirijo. V ta namen grade v Leningradu posebno velik ledolomilec, ki bo nosil ime: »Čeljuskin II.«

Čeljuskinsko letalo v Berlinu. Vodi ga pilot Kaminski. Pod nosilnimi ploškami so še vidna obešala za vreče, v katerih so reševali ponesrečence z ledene plošče.

Univerza za brezposelne

Slušaletji univerze v Upsali so spremenili z dovoljenjem senata razsežen univerzitetni park v počitniško taborišče za brezposelno mladino. Visokošolci sami oskrbijo prehrano in zdravniški pregled za svoje goste ter jim obenem prirejajo poljudna predavanja.

20 let Panamskega kanala: ena izmed njegovih zatvornic. V teku 20 let je šlo po kanalu nad 80.000 ladij v obeh smereh. Prve ladje, ki so po otvoritvi leta 1914 plule skozenj, so bili parniki, ki so vozili avstralske in novozelandske čete na evropska bojišča.

S solznim plinom proti vlomilcem

Ameriška policija se v zadnjem času redno poslužuje solznih plinov. Sicer so podpisale vse kulturne države mednarodno pogodbo, ki prepoveduje to orožje v vojni. A ta prepoved se ne tiče časa izven vojne. Ameriške kemične tovarne dobro zaslužijo s temi plini. Poleg policije bi rade pridobile tudi zasebne odjemalce: tovarne in banke, veleposrednike, železnice in avtobuse. Ameriški listi prinašajo oglase, ki priporočajo strupene pline prav tako kakor zobno pasto ali ribje olje. »Naše občudovanja vredne bombe vsebujejo samo zanesljivo pristen plin (sledi popolna kemična označba). Rešili smo z njim na tisoče človeških življenj, zatrli izgrede, zavrtili vlomilce itd. brez prelivanja krvi.« V drugem oglasu stoji: »Priporočamo naš novi izum. Posebna duhovita naprava prepreči zlorabo naših bomb. Oseba, kateri je bomba namenjena, je ne more zagnati nazaj, ne da bi se razpočila. Lastniki naših

bomb so zavarovani pred neprijetnimi posledicami.« Neka veletrgovka priporoča lepe in udobne kovčke, ki vsebujejo plinsko masko, plinsko puško in več plinskih nabojev različne velikosti. Vse to je namenjeno pred vsem »delavcem justice« in se imenuje »sheriffova oprema«.

Pretiran šport ženam škoduje

Pred nedavnim je predaval žena ortopedične klinike kraljeve univerze v Milanu dr. de Francesco o škodljivih vplivih pretiranega damskega sporta. Učenjak je prejel za svoje globoko zasnovano predavanje javno nagrado. Profesor je opozarjal, kako škodljive so zdravju žene naporne orodne vaje in težke sportne panoge. Njegova izvajanja potrjujejo tudi opazovanja na selheimski kliniki. Tu so namreč ugotovili, da je sorazmerno največ abnormalnih porodov pri takih ženah, ki se preveč bavijo s športom, dasiravno so drugače lepo razvite.

Gospodarstvo

V Zagreb z našim grozdom!

Na delo, dokler je čas!

Jeremijada pri izvozu letošnjih zgodnjih jabolk iz Slovenije naj bi bila šola za vse naše sadjereje in vinogradnike, da morajo poleg izvoza naših pridelkov skrbeti tudi za prodajo na domačih trgih. Južni kraji pridejo radi oddaljenosti in radi lastnih pridelkov v poštev samo za najbližnja namizna jabolka. Imamo pa v neposredni bližini največji jugoslovanski trg za sadje, Zagreb. Z našimi jabolki je Zagreb razmeroma vsako leto precej založen, ker si manjši sadni trgovci sami poiščejo svoje dobavitelje v Sloveniji. S tem pa ni rečeno, da se v Zagrebu ne more prodati še več jabolk. Dokler Zagreb importira v vagonih kalifornijska jabolka, bodo mogla naša svetovno priznana namizna jabolka uspešno konkurirati!

Predvsem hočemo opozoriti na predstoječo sezono grozdja. Kako je z vinom, vemo vsi dobro! Vsak vinogradnik rabi v jeseni nujno denar, čim prej ga ima, tem bolje zanj. S prodajo grozdja v množinah je mogoče vsaj nekaj denarja dobiti.

Zagrebski trg je popolnoma zanemaren s strani slovenskih vinogradnikov — blaga ni nihče ponudil! A skoraj četrtimilijonski Zagreb porabi količine! Do sedaj so razpolagali s trgov vinogradniki iz sledečih krajev:

Prvo grozdje pošlje vsako leto Novi Sad iz svojih Sremskih gor in nudi predvsem muškatsko grozdje, ki tam zelo zgodaj dozori. V dveh do treh tednih slede pošilke raznega dobrega grozdja iz Slavonskega Broda, Nove Gradiške in iz Našice. Kmalu nato pride na trg dalmatinsko črno grozdje, ki pa ne uživa toliko slovesa, kot dalmatinska vina. Sledi Srbija, kjer dominira s svojo veliko okolico Smederevo in pod tem imenom se predvsem prodajajo priznane namizne vrste »hamburger«, »plenika« - bela in rdeča, »čilibar« in »muškata«. V začetku septembra pa pride na trg

domače grozdje iz zagrebske okolice in tedaj se tudi izravnavajo tržne cene.

Vse je tukaj, je našega grozdja iz Slovenije ni! V poštev bi prišlo samo izbrano, fino namizno grozdje in tega imamo v obliki! Uveljavili bi se lahko kraji kot Sromlje, Bizeljsko, krški kraj, Koprivica, Slov. Bistrica, mariborska okolica in vse Slovenske gorice, predvsem kraji, ki imajo dobre prometne zveze do železnice. Za letošnjo sezono je še čas in začetek ne bi bil tako težak, kakor kaže.

Engros trgovina z grozdom je koncentrirana v Zagrebu v mestni tržnici na Krešimirjevem trgu, kamor pripelje naravnosti iz savskega in glavnega kolodvora tramvaj št. 12. Začasno ni treba velikih organizacij. Nekaj desetih kosaric lepo vložene izbranega grozdja, in za poskušajo bo dovolj. Sčasoma bi se pa morala najti podlaga za večje skupne nastope potom zadrug, ki so zato najbolj primerne.

Vaš poročevalec je opazil že pred leti, da primanjkuje na zagrebskem trgu v oktobru finejšega grozdja. Zagrebska okolica, ki v tem času zalaga trg z grozdom, istega ne more nuditi. Tedaj bi lahko uspešno nastopili slovenski vuzni vinogradniki z našimi priznanimi poznimi vrstami! Na delo, dokler je čas!

IZVOZ GROZDJA V NEMČIJO

Dr. Nemeec, načelnik oddelka Privilegirane izvozne družbe je izjavil častnikarjem, da je uvoz grozdja v Nemčijo svoboden, to je, da ni podvržen nadzorstvu »Prizade«. Carina za uvoz v Nemčijo znaša 7 mark za 100 kg. Izgledi za prodajo so v Nemčiji zelo dobri in cene so razmeroma visoke. S premijo bo Jugoslavija izvozila v Nemčijo 100 majhnih vagonov grozdja. Tudi to količino bodo izvozili trgovci ali zadrugne organizacije. Dr. Nemeec je dodal, da ima premija namen, da se ohranijo cene na domačem trgu.

Borza

Dne 20. avgusta 1934.

Denar

Značilno je nazadovanje angleških valut. V začetnem kliringu je notiral funt v Ljubljani 228.50 do 230.40, v Zagrebu kar 228.20—229.80, (pejeta 610). Lira in marka sta čvrstejši. Avstrijski šiling v Ljubljani 8.02—8.12.

Ljubljana. Amsterdam 2300.96—2312.32, Berlin 1330.69—1341.49, Bruselj 798.02—801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 170.53—172.13, Newyork 3329.11—3357.37, Pariz 223.99—225.11, Praga 140.95—141.81, Trst 291.01—293.41.

Promet na zagrebski borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.21, London 15.42, Newyork 303, Bruselj 72.045, Milan 26.30, Madrid 41.90, Amsterdam 207.625, Berlin 120.30, Dunaj 72.75 (56.90), Stockholm 79.50, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.90, Praga 12.725, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.475, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, vojna škoda 337—338, 8% Bler. pos. 65.50 bl., 6% begl. obvez. 59—60, 7% pos. DHB 68 den., agrarji 39.50 den. Zagreb. 7% inv. pos. 71—72, vojna škoda 337—338.50, avg. 337 den., sept. okt., nov. 337—341, dec. 338—342, agrarji 39—40, 7% Bler. pos. 56—57, 8% Bler. pos. 65—67, 7% pos. DHB 68—70, 6% begl. obvez. 59.50—60, Narodna banka 4050 den., agrarji 220—222, Oslj. sladk. tov. 120 bl., Bečkerek sladk. tov. 750 bl., Gutmann 30 bl., Trboveljska 70—75, Impex 50, Oslj. livarna 145 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 72 den., vojna škoda 338—339, 9. 340—341 (340), 12. 341 den., 6% begl. obvez. 60.50—61 (60—60.50), 8% Bler. pos. 65—60, 7% Bler. pos. 57.30—57.75 (57.50), 7% pos. DHB 68—69. — Delnice: Narodna banka 4045—4075 (4050), Priv. agr. banka 219—220 (219.50).

Žitni trg

Ljubljana. Koruza. pop. suha 147.50—150, pšenica bač, 79.80 155—157.50, bač. 80 kg. 1% 157.50—160, moka bač., nularica 250—255, ban., nularica 255—260.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet slab. Chicago. Pšenica maj 107, sept. 104, dec. 105, koruza maj 79.50, dec. 70.50, oves dec 50.50, rž dec. 87.25.

Winnipeg. Pšenica avg. 85.75, okt. 87, dec. 100.50.

Hmelj

HITRO POD STREHO Z BLAGOM.

V Savinjski dolini je obiranje v polnem teku in pri ugodnem vremenu dobro napreduje. Močno pa primanjkuje obravnav. deloma ker se je obiranje tako zavleklo in razvleklo ter si jih hmeljarji niso pravočasno preskrbeli, deloma pa tudi ker ne določijo polovične vožnje in računajo s slabšim zaslužkom. Kakor so pričakovali, je sedaj dozorelo blago znatno boljše in zlasti iz nasadov v bolj pešeni zemlji težko in tudi dobro v barvi. Glede na hladne noči in nevarnosti jutranjih megla je treba z obiranjem hiteti, da pridelek ne bo trpel na barvi. Vreme je za enkrat prav lepo in če bo trajalo do konca tedna, bo večina nasadov obranih, tembolj ker z ozirom na nevarnost, da hmelj porjavi, ne kaže prav nič odlašati. Kupčija se pa kljub temu, na je že nekaj blaga na razpolago, še ni pričela. Za enkrat se le tipa in zbira vzorce, prave cene pa še ni.

V Nemčiji zgodnji hmelj že obirajo, pozni pa še dozoreva. Vreme zadnji čas ni nič kaj ugodno in v sled hladnih noči in jutranjih megla peronospora začenja nadati kobule ter blago močno rjavi. Zato hmeljarji hite z obiranjem, kolikor blago še ni zrelo, pa pridno škropijo. Obstaja resna nevarnost, da pozni hmelji ne bodo dali, kar so zadnji čas obetali, in bo tudi blago slabo v barvi. Kupčija je bila za lanski pridelek zadnji teden zopet živahnejša in so cene ostale neizpremenjene. Letošnji pridelek se še ne trži, vendar pa je bila že prodana neka manjša partija letošnjega hallertauskega hmelja po 6 RM, t. j. 102 Din za kg. Baje nameravajo letos do konca novembra kmetijski monopol ukiniti in določiti za najvišje cene 4.60 do 6.80 RM, t. j. 78—115 Din za kg.

Na Češkem se pri ugodnem vremenu že pridno obira in so tudi že znatneje množine letošnjega blaga na razpolago. Pridelek je razmeroma težek in gladko zelene barve. Glede množine se nekateri, da bo znal vsaj toliko kakor lansko leto, nekateri pa računajo, da celo par tisoč stotov več. Nasadi so se namreč prav zadnji čas znatno popravili. Za letošnji pridelek se polagoma tudi že razvija kupčija in se v Zatecu plačuje do 36 Kč, t. j. 65 Din za kilogram. Za lanski pridelek pa ni več mogoče zanimanja in so cene nazadovale na 28—33 Kč, t. j. 50—60 Din za kilogram.

KULTURNI OBZORNİK

Finančne bolečine naših visokih šol

Prejeli smo »Godišnjak univerzitetne kraljevine Jugoslavije u Zagrebu za školske godine 1929/30 do 1932/33, uredio ga rektor dr. Albert Bazala«. — Izza »godišnjaka« iste univerze za šolska leta 1924/25 do 1928/29, ki je obsegal okroglo 1200 strani za dobo petih let, je novi »godišnjak«, za dobo štirih šolskih let na okroglo 240 straneh, po svojem obsegu neprimerno skromnejši. Kljub temu objavlja poleg spominjskih člankov o zaslužnih učejakih, rektorjevega poročila (ki vsebuje najzanimivejše podatke o delovanju zagrebskega vseučilišča) in govora istega avtorja ob proslavi 25 letnice obstoja zagrebske ljudske univerze, še nekaj člankov in razprav ter bibliografijo znanstvenih del profesorjev in zavodov zagrebske univerze.

Pri čitanju rektorjevega poročila o poslovanju zagrebske univerze se človek nehoti ustavi in začne primerjati položaj zagrebskega s položajem ljubljanskega vseučilišča. Kljub temu, da ima Ljubljana za dobro tretjino manj učnih moči kot Zagreb in da ima Zagreb 7 fakultet, dočim ima Ljubljana samo 4 popolne in 1 nepopolno fakulteto (medicinsko), je vendarle razmerje med obema učnima zavodoma z ozirom na dotacije zelo neenaako. Pri tem moramo s polnim razumevanjem priznati, da imajo tožbe zagrebskega rektorja glede obupnega pomanjkanja denarnih sredstev za vzdrževanje in napredovanje zagrebske univerze, ki se vlečejo kakor rdeča nit skozi njegovo poročilo, čisto evidentno stvarno podlago. — Dejstvo je, da je prejela zagrebska univerza za šolsko leto 1932-33 brez tistih nakazil, ki so namenjena novim zgradbam in ki so deloma prav visoka, čez 33 milijonov dinarjev, dočim se dotacije za ljubljansko univerzo že nekaj let sučejo okrog 10 milijonov dinarjev. Dejstvo je, da je ljubljanska univerza v prvih desetih letih svojega obstoja (1919—1929) prejela vsega skupaj okrog 70 milijonov denarja, torej malenkost več kakor zagrebska univerza v dveh letih.

Toda prave podobice človek ne more dobiti, ako sumarino gleda na dotacije, ker je treba upoštevati, da je osebe ljubljanske univerze več ali manj stalno državno uradništvo, ki po zakonu napreduje in čigar dohodki z vsakim letom rastejo. Dotacija zavoda se pokaže pri materialnih izdatkih, ki služijo vzdrževanju institutov in seminarjev univerze ter novim nabavam. V te namene ima zagotovljenih ljubljanska univerza n. pr. za l. 1934-35 celih 1,249.264 Din, dočim je prejela zagrebska univerza v te namene v l. 1929-30 9,395.255 dinarjev, l. 1930-31 10,570.753 Din (v tem letu samo za materialne izdatke več kakor ljubljanska univerza v istem letu za osebe in materialne izdatke skupaj, torej summa summarum za vso univerzo), l. 1931-32 8,030.010 Din, l. 1932-33 6,791.100 Din. Fluktuacije, ki jih zaznamujejo obračuni zagrebske univerze za materialne izdatke, pri ljubljanski univerzi ne pridejo do izraza, ker se v teh letih materialni izdatki niso bistveno prav nič spremenili.

Važni znanstveni instituti (n. pr. ceste in železnice, za arhitekturo, za narodno gospodarstvo, za aplicirano matematiko) prejemajo za vzdrževanje in nove nabave na leto po 5.580 Din; za

celo vrsto seminarjev filozofske fakultete (filozofski, pedagoški, matematični, za teoretsko fiziko, zgodovinski, narodno-zgodovinski, za občo zgodovino in pomožne zgodovinske vede, za romansko filologijo, za germansko filologijo, za klasično filologijo, za komparativno filologijo, za komparativno književnost, za umetnostno zgodovino in za arheologijo) je predvidenih v eni sami skupni postavki celih 52.080 dinarjev. l. l. d.

Kdo bi ne upošteval potrebe po štednji sprčo gospodarskih razmer, v katerih živimo! Toda najvišji učni zavod, ki je poklican, da da državi njen življenjski sok — ljudi, ki jo umejo upravljati in ki je od njih odvisen vsak napredek države, bi moral biti, četudi terjajo razmere štednje, vendarle z drugarčevim požrtvovanjem in razumevanjem s strani države vzdrževan in preskrbljen.

Kaj naj rečemo naposled o akciji za univerzitetno knjižnico, ki so jo naši akademiki s takšno vnmemo in požrtvovalnostjo započeli in ki ni našla prav nobenega odziva.

Banška uprava, magistrat in privatne ustanove so pokazale svojo pripravljenost za žrtve in tudi vlada je bila zadostno informirana o nujni potrebi zgraditve univerzitetne knjižnice — pa do danes še ni bilo mogoče dobiti kakega zagotovila za to zgradbo. Naše mnenje je, da je na tak način voditi akcije, katerih pomen je v prvi vrsti odločilen za državo samo, ki bi morala brez vsakih intervencij — ne samo radi svojega prežitja, temveč tudi radi lastne žive potrebe — nabaviti sredstva tako za visokošolski študij, za primerno dotacijo univerzitetnih institutov in zavodov — kakor za takšne zgradbe, ki brez njih univerza sploh ne more biti, in tu je zaenkrat prva in najpotrebnejša — univerzitetna knjižnica.

Primeri, ki smo jih navedli v zvezi z zagrebskim vseučiliščem, nikakor nimajo namena zbuhati kako zavist do drugih vseučilišč v naši državi, saj se imajo kljub sorazmerno boljšim dotacijam tudi te ustanove hudo boriti za svoj obstanek in napredek. Primeri naj služijo samo v ilustracijo razmer ljubljanskega vseučilišča, ki že petnajsto leto kljub najtežjemu gnetnemu položaju vztraja in častno vrši svoje velike naloge v prid bodočnosti našega naroda in države. To je zasluha naših neumornih in sijajnih učnih moči, ki tvorijo po svoji kvaliteti najbogatejšo zakladnico znanja in izkušenj, po svoji čvrsti in nepremagljivi volji, da bi koristili narodu, pa so redki primeri junštva in pionirstva.

Upajmo, da bodo kakor doslej tudi znanprej pogumno vztrajali in da bodo dočakali tudi v pogledu financ večje razmaha in izboljšanja, da bo njih delo moglo roditi čezdalje bolj zrele sadove.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoluba« in »Bogoluba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od po 8 uravtraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Katoliška filozofija

V dnech od 28. do 30. avgusta t. l. bo v Poznanju na Poljskem kongres tomišćićne filozofije, kjer se bo razpravljalo v glavnem o moralnih in socialnih vprašanjih sodobnosti. — Protektorat kongresa so prevzeli poljski primas kardinal Avgust Hlond, general dominikanev P. Gillet in general-superior Družbe Jezusove P. Ledóchowski. Prijavili so se mnogi inozemski učenjaki. Rimske visoke šole bodo zastopane po P. Garrigou Lagrangeu, znanem tolmaču Evangelijev, P. Siweku D. J. in P. E. de Rovju. — Institut višjih filozofskih nauk v Louvainu bo zastopal A. Kremer, ki bo govoril o temi: Morale matérielle ou formelle. Profesor pariškega »Institut Catholique«, Jacques Maritain, bo predaval o Bergsonovem nauku o moralki. Profesor zagrebskega vseučilišča P. J. Bosjović bo govoril o razmerju med umetnostjo in moralno. Organizator mednarodnega tomišćićnega kongresa v Pragi, P. Metod Haban, bo predaval o življenjskih in duhovnih silah, ki jih v spolnem življenju prihranimo. Tudi poljski zastopniki tomišćićnih študij bodo številni. Profesor jagellonske univerze v Krakovem Konstante Michalski bo odprl kongres s predavanjem o tomišču sprčo sodobne filozofije zgodovine. Navajamo samo nekatera izmed zelo številnih napovedanih predavanj. A že zgoraj navedene teme nekoliko označujejo obseg tomišćićne ideje.

Teden dni po zaključku poznanjskega kongresa bo zasedal kongres za tomišćićno filozofijo v Pragi — v zvezi z VIII. mednarodnim filozofskim kongresom. Poglavitni osem tem tega kongresa navajamo po naslovih predavanj: »Meje naravoslovja«, »Pomen logične analize za spoznanje«, »Deskriptivne in normativne socialne vede«, »Religija in filozofija«, »Križa demokracije«, »Problemi dušeslovja in vzgojeslovja«, »Naloga filozofije v naši dobi«. Protektorat VIII. mednarodnega filozofskega kongresa v Pragi je sprejel predsednik češkoslovaške republike T. G. Masaryk. Na tem kongresu bo posebno zanimiva debata med katoliškim nemškim filozofom E. Przywaro in nekim sovjetskim brezbožnikom. O bistvu narodnosti bosta diskutirala prof. Willy Hellpach, ki zastopa nemško stališče, in Amerikaneec Smith.

Bulićev književni sklad. Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima v Zagrebu je izdalo apel na Hrvate, naj prispevajo za sklad pokojnega Fr. Bulića, katerega namen bodi nadgraditev popularno pisanih del, ki odkrivajo, povečujejo, popularizirajo hrvatske starine in hrvatsko zgodovino sploh. V apelu čitamo med drugim: »Ni ga izobraženega Hrvata, ki bi ne vedel, kaj pomeni ime don Frana Bulića za hrvatsko zgodovino, in to za njeno najslavnejšo. A ko je sam Bulić po Jeronimskem književnem društvu dal tudi širšim narodnim slojem knjigo o stopnjah hrvatskih narodnih vladarjev, so imeli tudi bolj načitani ljudje širših slojev priliko iz nje spoznati, kako neprecenljivo blago naše narodne zgodovine je Bulić s svojimi raziskovanji odkril. Zdaj tega velikega hrvatskega učenjaka in raziskovalca ni več. Pa čeprav njega ni več, je ostalo njegovo delo, njegov duh do naše narodne starine in zgodovine živi med nami. In to ljubezen do naše davne narodne preteklosti moramo čuvati in gojiti, zakaj na preteklosti gradijo narodi

svojo bodočnost. In prav zato, da ohranimo to ljubezen do hrvatske prošlosti budno, in da bo trajno na to navezan tudi spomin na največjega raziskovalca naše najslavnejše narodne preteklosti don Frana Bulića, snuje Hrvatsko društvo sv. Jeronima književni sklad — o čigar namenu smo že uvodoma pisali.

Jugoslovanski turista, št. 7. Ta odlično opremljeni list za propagando turizma, sporta, kopališč, letovišč in tople v Jugoslaviji, ki ga izdaja biblioteka »Jadranc« na Sušaku in ki se tiska v jugoslovanski tiskarni v Ljubljani, prinaša sledeče, bogato ilustrirane prispevke: Ing. Ante Premuzić, Sušak: Plitvička jezera; Dr. R. Sieber: Posvečujemo više pažnje Njemačkoj; Na ljetovanje u Gorski Kotar; Vladimir Regally: Proti Črni gori in Durmitorju; Bakar: Razne vijesti (Sest dana po Dalmaciji — Turistička konvencija sa Poljskom — Gradnja planinarske kuće na Planku — Savez za unapredjenje turizma u Dubrovniku — Interesovanje za naš jug — Proširenje djelokruga turističkog referenta — Gradnja novog hotela u Splitu — Nastojanja Ing. V. M. Karaganjana oko izgradnje Biograda na Moru itd.), »Jugoslovanski turista« izhaja mesečno na Sušaku, ima tudi uredništvo in upravo za Slovenijo v Ljubljani, letna naročnina je Din 100.

Zdravje, zdravstveno poljudni list. — 2e deseto leto izhaja ta periodična slovenska publikacija, ki jo ureja dr. Ivo Pirc in stalno ilustrira grafik E. Justin. Poslednja številka prinaša sledečo vsebino: Sport kot zdravilno sredstvo — Dr. F. G. G. Popularizacija medicine — L. Hočevar-Meglić: Nega bolnika — Dr. F. G. G. Ekem — Dr. Karel Petrić: Življenjska moč naroda (z zanimivimi statističnimi podatki) — Dr. Korbar Avgust: Ohramba vojnih plinov — Glasnik higijskih ustanov — Drobline. — Letna naročnina na list je samo 30 Din.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 21. avgusta: 12.45 Poročila 13.00 Cas, C. Franci: Variacije za klavir in orkester 13.50 Violinski solistični koncert (plošče) 19.00 Otroški kotiček (Manca Komarova) 19.30 Pokopana preteklost pod Prisaunkom (Jos. Vando) 20.00 Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič, vmesne samospelve poje Angela Meglie 21.00 Radijska orkester 22.30 Cas, poročila 23.30 Angleške plošče.

Sreda, 22. avgusta: 12.45 Reprodukcijske uverture 12.45 Poročila 13.00 Cas, klavirni pevci poje operne arije (reproducirana glasba) 19.00 Krvočrna bogorja Mehikancev (Franc Terzaglav) 19.30 Literarna ura: knjižni pregled (A. Podbevšek) 20.00 Pevski dueti: gđm Vojnarova in Zupanova 20.45 Radijski orkester 21.30 Mandolinistični kvartet 22.00 Cas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi

Torek, 21. avgusta: Belgrad: 19.30 Rad. god. konc. Haydn 20.30 Vok. konc. S. Jankovića 21.30 Iz raznih operet (Rad. ork.) 23.30 Klav. gl. — Zagreb: 20.30 Vok. konc. 20.15 Zab. gl. — Dunaj: 19.30 Kav. pihal 21.00 Večer poljske glasbe 22.30 Kon. gl. — Berlin: 20.00—24.00 Veliki pisan program — Brno: 19.35 Popul. larna gl. — Budimpešta: 19.45 Konc. prestol. ork. 21.30 Cig. gl. 22.30 Celo konc. 23.00 Jazz — Trst-Milan: 20.45 Opereta »Dias« (Mascagni) — Praga: 19.10 Pis. gl. 21.00 Rad. ork. 22.15 Koncert na dveh klavirjih.

Sreda, 22. avgusta: Belgrad: 18.50 Več. konc. rad. ork. 20.30 Vok. konc. — Zagreb: 22.15 Zab. gl. — Dunaj: 19.40 Konc. rad. ork. 21.30 Veseli čas 23.00 Konc. na čelo 23.35 Več. gl. — Berlin: 19.30 Vok. konc. Nemške nar. posmi 21.00 Operne arije — Bratislava: 18.15 Klav. konc. — Brno: 20.15 Klav. konc. — Budimpešta: 20.40 Jazz ork. 21.45 Godalni ork. 23.30 Cig. gl. — Milan-Trst: 19.30 Pis. gl. program 21.30 Simfon. cekv. konc. — Praga: 19.25 Operne arije 21.50 Chopinov vokalni koncert.

